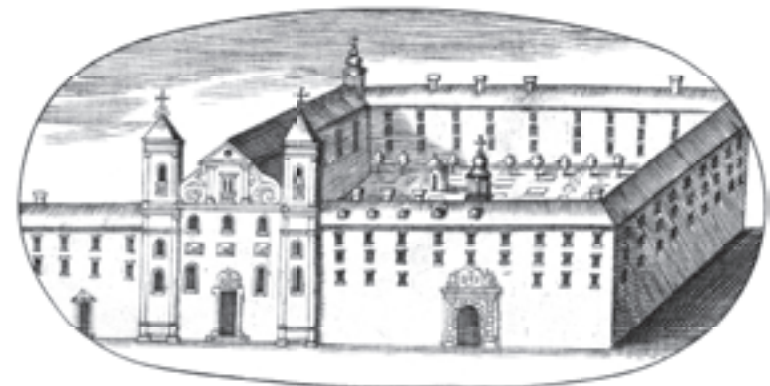

JEZSUITA JELENLÉT GYŐRBEN A 17–18. SZÁZADBAN

TANULMÁNYOK A 375 ÉVES
SZENT IGNÁC-TEMPLOM
TÖRTÉNETÉHEZ

Szerkesztette
FAZEKAS ISTVÁN
KÁDÁR ZSÓFIA
KÖKÉNYESI ZSOLT

Támogatók

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

JÉZUS TÁRSASÁGA MAGYARORSZÁGI RENDTARTOMÁNYA

JEZSUITÁK

©A tanulmányok szerzői

Szerkesztés ©FAZEKAS ISTVÁN • KÁDÁR ZSÓFIA • KÖKÉNYESI ZSOLT

Grafikai tervezés, tördelés ©VERTEL BEATRIX • ÁRGYÉLUS GRAFIKAI STÚDIÓ KFT.

Nyomdai előkészítés ©CSIPKÉS GÁBOR • ÁRGYÉLUS GRAFIKAI STÚDIÓ KFT.

Tárgy- és helyszíni felvételek ©PÜSPÖKI APOR • APLI DESIGN KFT.

További felvételek ©BUZÁSI ENIKŐ • SZABÓ BÉLA • TANAI CSABA • EDUARD TIMKO

Kiadja a SZENT MÓR BENCÉS PERJELSÉG

Felelős kiadó: SÁRAI-SZABÓ KELEMEN OSB perjel

Példányszám: 600

A nyomdai munkálatokat a PHARMA-PRESS NYOMDAIPARI KFT. végezte.

ISBN 978-615-00-0220-0

Minden jog fenntartva.

Printed in Hungary

SZENT MÓR BENCÉS PERJELSÉG
GYŐR • 2017

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ

SÁRAI-SZABÓ KELEMEN OSB perjel 7

KÖSZÖNTŐ

FORRAI TAMÁS SJ 9

ELŐSZÓ

FAZEKAS ISTVÁN, KÁDÁR ZSÓFIA, KÖKÉNYESI ZSOLT 11

FAZEKAS ISTVÁN – KÁDÁR ZSÓFIA

A győri jezsuita templom 17. századi jötevői, a támogatók körének rekonstrukciója 13

Die Benefaktoren der Raaber Jesuitenkirche im 17. Jahrhundert, eine Rekonstruktion des Kreises ihrer Wohltäter 59

I. JEZSUITA RENDHÁZ ÉS GIMNÁZIUM 61

FAZEKAS ISTVÁN

Győr és a jezsuita rend a 17. században – Szereplők, érdekek, ellenérdekek 63

Győr/Raab und die Jesuiten im 17. Jahrhundert – Beteiligten, Interessen und Gegeninteressen 85

KÁDÁR ZSÓFIA

A győri jezsuita kollégium intézményi funkciói a 17. században (1626–1671) 87

The institutional functions of the Jesuit college in Győr in the seventeenth century (1626–1671) 129

KÖKÉNYESI ZSOLT

A győri jezsuita gimnázium diáksága a kezdetektől a feloszlásig (1630–1773), különös tekintettel a főnemesi tanulókra 133

Die Schülerschaft des Jesuitengymnasiums von Győr/Raab von dem Anfang bis zu der Aufhebung (1630–1773), mit besonderem Hinblick auf die hochadeligen Schüler 167

II. A SZENT IGNÁC-TEPLOM ÉS MŰVÉSZETI KIALAKÍTÁSA 169

GALAVICS GÉZA

A győri jezsuita templom 17. századi művészeti koncepciója és az abban megjelenő társadalomkép 171

Das architektonische und bildkünstlerische Konzept der Hl. Ignatiuskirche zu Győr/Raab und das dadurch vermittelte Gesellschaftsbild 238

SERFŐZŐ SZABOLCS

A győri Szent Ignác-templom belső kialakítása a 18. század közepén 241

Die Innenausstattung der Hl. Ignatiuskirche zu Győr/Raab um Mitte des 18. Jahrhunderts 269

III. EGYHÁZI TÁRSADALOM, JEZSUITA LELKIPÁSZTORKODÁS, VALLÁSOS TÁRSULATOK 271

HORVÁTH JÓZSEF

Végrendeleti adományok a győri jezsuiták és más egyházi testületek javára a 17. században 273

Testamentarische Legaten für die Raaber Jesuiten und für andere kirchliche Gemeinschaften im 17. Jahrhundert 305

KÁDÁR ZSÓFIA

Az urak Patrona Hungariae-társulata a 17. században 307

The Patrona Hungariae congregation of the gentlemen in the seventeenth century 333

SZÉKELY ZOLTÁN

A győri németek Győzedelmes Mária-kongregációja és annak albuma – Kutatási beszámoló 335

Sodalität Maria de Victoria der Deutschen von Győr/Raab und dessen Album – Ein Forschungsbericht 363

BARKÓ GÁBOR ÁGOSTON OSB

Ünnepek és városi térhasználat a kora újkori Győrben a ferencesek példáján 365

Feierlichkeiten und städtische Raumnutzung in Győr/Raab in der Frühen Neuzeit am Beispiel der Franziskaner 381

KÉPJEGYZÉK 383

NÉVMUTATÓ 397

A névmutatót készítette: Kádár Zsófia, Kökényesi Zsolt, Ternováczi Bálint

A KÖTET SZERZŐI 412

KÁDÁR ZSÓFIA

AZ URAK PATRONA HUNGARIAE-TÁRSULATA A 17. SZÁZADBAN

A jezsuitáknak a társadalom legkülönbözőbb csoportjai felé irányuló apostoli tevékenységében a vallásos társulatok vagyis kongregációk (*congregationes*) a kezdetektől fogva kulcsszerepet játszottak.¹ Idővel több típusuk alakult ki.² Mivel eredetileg a diákság vallásos nevelésének eszközeként hozták létre az első diáktársulatot a Jézus Társasága római kollégiumában, a Collegio Romanóban, leghamarabb a jezsuita gimnáziumok és akadémiák tanulói számára szervezett kongregációk terjedtek el. Ezekhez idővel a felnőtt lakosság is csatlakozott, így számukra a 16. század végén már külön „felnőtt”, „városi”, „úri” kongregációk szerveződtek. E társulatok Nyugat-Európában egyre inkább leképezték az egyes települések társadalmi, nyelvi, foglalkozási és életkori csoportjait. Tagjaik kizárólag felnőtt férfiak lehettek, szervezetük pedig a diáktársulatokhoz hasonlóan egységesített volt, patrónusuk leggyakrabban Szűz Mária volt. Formálisan ezek is a római „anyatársulat” fíliáiként alakultak meg, a jezsuita rendfőnök megerősítésével működtek és pápai privilégiumok biztosítottak számukra saját búcsúkat. Legutóbb a 17. század közepén terjedtek el harmadik társulattípusként a szélesebb, jórészt vidéki társadalmi csoportok felé is nyitott Agonia Christi-, magyarul Jó halál-társulatok, amelyek elsődleges célja az volt, hogy a hívek számára lehetőséget adjanak a kegyes halálra való felkészülésre. Tagjaik közé nőket is felvettek. Ritkább összejeveteleiknek és a tagokkal (*sodales*) szembeni kevésbé szigorú elvárásoknak köszönhetően egy-egy Jó halál-társulat akár több ezer főt is számlált.

A Magyar Királyság területén a Jézus Társasága intézményrendszerének, kollégiumhálózatának fokozatos kiépülésével párhuzamosan jöttek létre a diák- és városi, majd a 17. század derekától az Agonia-társulatok.³ A 16. századi kezdetek után a zágrábi (1612), a nagyszombati (1615), a pozsonyi (1626), majd a győri kollégiumok (1626) felállítása teremtette meg a feltételeket a jezsuita társulati élet állandósulásához. Győrben először a diákok számára alakult kongregáció 1631. március 25-én, a tituláris ünnepen, Gyümölcsoltó Boldogasszony patronátusa alatt. A tanulók száma ebben az évben meghaladta a négyszázat, közülük a retorika, a poétika és a szintaxis osztályaiból 67-en léptek be a társulatba.⁴ A római anyakongregáció a győriek kérésére 1633-ban fogadta be a társulatot.⁵ Működése a háborúval és járvánnyal sújtott időszakokat leszámítva folyamatos volt; jezsuita eljáróit 1635-től ismerjük.⁶ Egyetlen évből, 1639-ből ismert a társulaton belül az „ifjabb” diákok elkülönülése, de ez valószínűleg Holovics Ádám páter személyes kezdeményezésével függött össze, akinek a társulatalapí-

¹ Vö. CHATELLIER 1991, O'MALLEY 2006, 218–225., HERSCHE 2006, 396–419. — A tanulmány az NKFIH K 116 116 „Katolikus iskoláztatás a kora újkori Magyarországon” című projekt keretében készült.

² Ezekről bővebben lásd KÁDÁR 2014, 1230–1234.

³ Vö. KÁDÁR 2014, 1235–1251.

⁴ LAR 1631 (ARSI Austr. 136.) 42. (az alapítás évében csak 40 tagot említ), ACSAY 1901, 152–153., vö. Liber Sod. laur. 1r–v.

⁵ ACSAY 1901, 153–154., Liber Sod. laur. 3v–5r.

⁶ Vö. LUKÁCS II–IV. adataival.

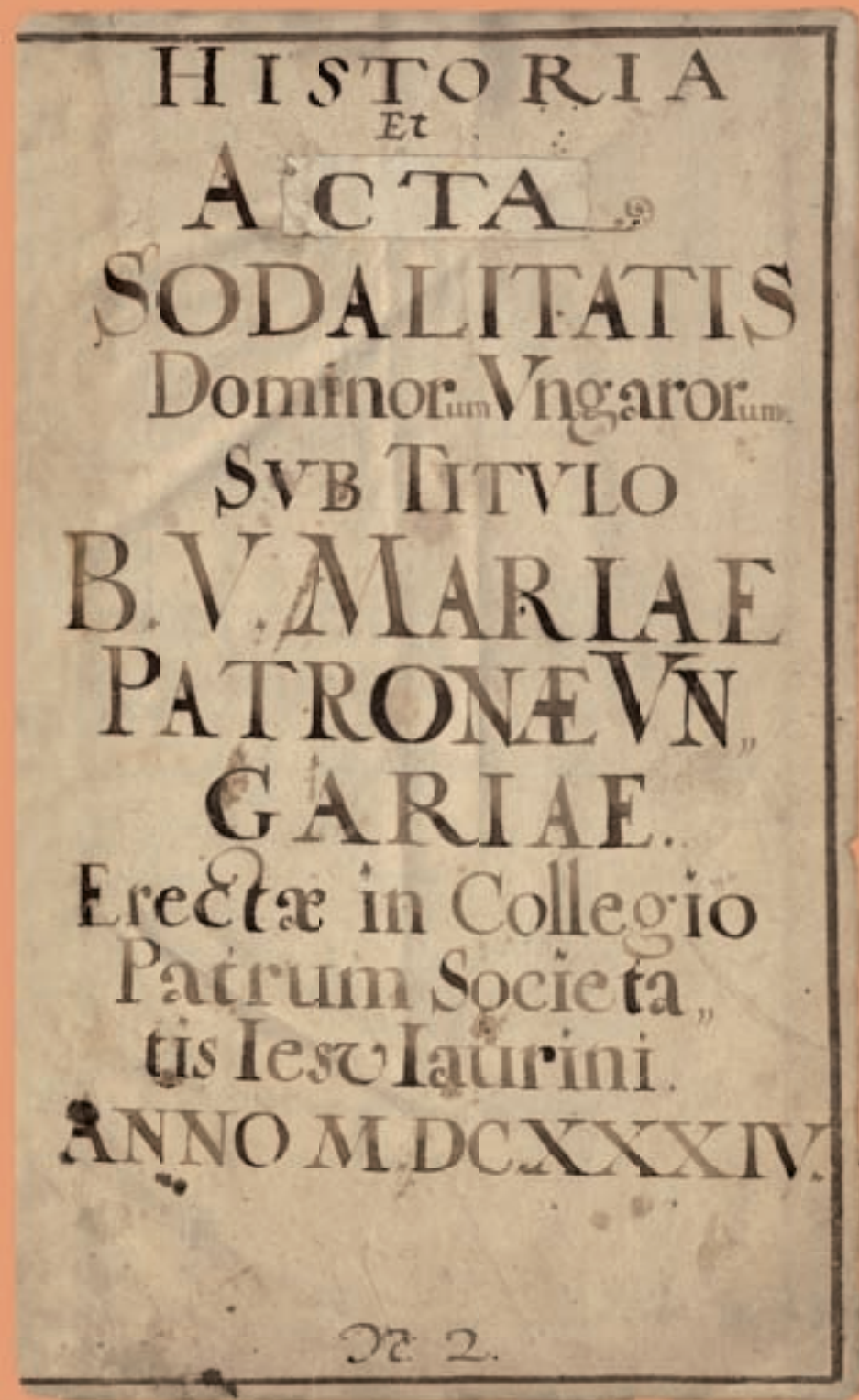
tásban és -vezetésben nagy tapasztalata volt.⁷ A diákkongregáció taglétszáma a 18. század elején 200 fő körül volt (1709-ben 187, 1710-ben 205 tagról tudunk).⁸

Győrben 1634-től működött a városi lakosság számára két „felnőtt” társulat is. A magyar „urak” kongregációja Nagyboldogasszony vagyis Magyarok Nagyasszonya (Patrona Hungariae) titulussal alakult meg 1634. február 24-én.⁹ A másik városi társulat is 1634-ben alakult meg a németek számára, Győzedelmes Mária (Maria de Victoria) titulussal.¹⁰ Névválasztása is jól tükrözi, hogy elsősorban egy speciális csoportot, a győri erődben szolgáló, németajkú katonaságot kívánta összefogni. Jelentőségét növelte, hogy e jórészt evangélikus vallású réteg áttérése éppen ezekben az években kezdődött meg. A társulat előjárói rendszerint a német hitszónokok, illetve gyóntatók voltak.¹¹ 1643-ból 200 fős taglétszámát ismerjük.¹²

Az Agonia Christi-társulat Győrben 1654. február 22-én jött létre Philipp Graf von Mansfeld győri főkapitány (1643–1657) kezdeményezésére. Taglétszáma az első tituláris ünnepre, 1654 nagypéntekére már elérte a 700-at.¹³ Más városokban is megfigyelhető széles társadalmi bázisa mellett Győrben kezdettől fogva markánsan elkülönült egy német és egy magyar tagozata külön *praefectus*ok vezetésével.¹⁴ Jezsuita rendi vezetői azonban gyakran egybeestek az említett városi magyar és német Mária-kongregációk vezetőivel, ami csak az 1660-as években kezdett megváltozni, külön vezetők megjelenésével.¹⁵ A német tagozat pápai megerősítő bullája 1661-ből ismert.¹⁶

A TÁRSULAT MEGALAPÍTÁSA

A jezsuiták által a felnőtt lakosság számára szervezett „városi” társulatok közül a győri Nagyboldogasszony- vagyis Patrona Hungariae-kongregáció korai alapításának és 17. századi forrásanyagának köszönhetően a legújabb szakirodalomban sem ismeretlen.¹⁷ Korai történetéről, elsősorban tisztújításairól tájékoztat a *Historia et Acta Sodalitatis Dominorum Ungarorum sub Titulo B. V. Mariae Patronae Ungariae Erectae in Collegio Patrum Societatis Iesu Iaurini* című társulati *historia*,¹⁸ amelyet az 1650-es évek végéig rendszeresen, majd elvéve gyarapítottak újabb bejegyzésekkel 1680-ig. Társadalomtörténeti szempontból igen értékesek a társulat tisztségviselőit őrző névsorok, amelyek feldolgozása az eddigi felületes ismereteinkhez képest lehetővé teszi, hogy ha nem is a teljes tagság-

⁷ LUKÁCS II. 506.

⁸ ACSAY 1901, 158.

⁹ Historia Sod. Iaur. 6r–v. (A kéziratra Szabó András Péter hívta fel a figyelmemet, segítségét köszönöm.) Vö. LAR 1634 (ARSI Austr. 136.) 344.

¹⁰ LAR 1634 (ARSI Austr. 136.) 344. ACSAY 1901, 151. 1638-tól adatolja a két városi társulatot. A titulus Magyarországon egyedi, de német nyelvterületen nem, pl. Ingolstadtban is volt ilyen nevű kongregáció, vö. DUHR 1913/2., 95.

¹¹ Leszámitva az 1644–1648. válságosabb időszakot, vö. LUKÁCS II–IV. adataival.

¹² LAW 1643 (ÖNB Cod. 12219.) 186v.

¹³ LAW 1654 (ÖNB Cod. 12051.) 30. A társulatot 1656-tól adatolja: HORVÁTH 2013, 107.

¹⁴ LUKÁCS III. 382.

¹⁵ Vö. LUKÁCS III–IV. adataival.

¹⁶ VII. Sándor pápa, vö. SZULY 2013, 14. — A társulat alapítási évét ő sem ismeri.

¹⁷ Legutóbb Szelestei N. László tanulmánya foglalkozott a társulat korai történetével: SZELESTEI 2013.

¹⁸ Historia Sod. Iaur. — Mivel a kézirat lapjai csak részben számozottak, az alábbiakban a tényleges (ám a forrásban nem jelölt) lapszámokra hivatkozom. — A forrás címlapjának másolatát lásd a 309. oldalon.

ról, de annak egy szűkebb csoportjáról pontos képet alkossunk az 1634 és 1655 közötti időszakra, tehát a kongregáció első két évtizedére vonatkozóan.

A kötet szöveges feljegyzéseinek élén az alapítás és a titulusválasztás indoklása áll. E szerint a város előkelőit („primarii”) kegyességük indította, hogy más városok példájára, Mária tiszteletére felállítsák a külsősök társulatát („sodalitas externorum”). A kongregáció titulusának megválasztásakor Antonio Bonfini nyomán Szent István, „Magyarország királya és apostola” országfelajánló gesztusára hivatkoznak, aki a Szent Szűz pártfogásába ajánlotta az országot. Ezért — amint írják — az ország is csak addig virágozhat, amíg Máriát tisztelik, hiszen Mária mennybevétele („Assumptio Beatae Mariae Virginis”) ünnepe négy magyar neve, Nagyboldogasszony („Magnae Dominae dies”) is erre utal.¹⁹ A győri magyar „úri kongregáció” titulusválasztása — a jezsuiták által is népszerűsített, új típusú nemzettudat lenyomataként — tehát viszonylag korai adalék a Patrona Hungariae-toposz kora újkori történetéhez.²⁰

A társulat első, alakuló gyűlésére 1634. február 24-én, Mátyás napján került sor a kollégium egyik termében, amelyet ideiglenesen a kongregáció oratóriumának neveztek ki. Délután 3 órakor az összegyűlt alapító tagok a Veni Sancte-himnusz elimádkozása után Belecus Péternek, a győri kollégium rektorának, egyben a társulat első *praeses*ének rövid beszédét hallgatták meg, majd az előjáró felvette őket a társulatba — nevüket a história is megörökítette.²¹ Ezután választották meg első tisztségviselőiket: *rectornak* Zichy Pál győri magyar főkapitány-helyettest, két *assistens*ének pedig Jagasich Péter győri lovaskapitányt, illetve Bonchiday Márton győri harmincadost. A tagok kérésére Muzio Vitelleschi rendfőnök a társulatot még azévben oklevéllel megerősítette és befogadta a római anyatársulatba.²²

TISZTSÉGVISELŐK, TAGSÁG

A társulat jezsuita *praesesei* más városi társulatokhoz hasonlóan és a diákkongregációk lelkivezetőitől eltérően személyükben ritkábban változó jezsuita atyák voltak. A társulat első két évtizedében (1634–1655) a tisztséget összesen nyolc páter viselte.²³ A kongregáció nyelvének megfelelően mind magyar katekisták, hitszónokok, illetve hittérítők voltak, tehát kifejezetten lelkipásztori szolgálatra Győrbe küldött rendtagok.

A társulat tisztújításairól ismert feljegyzések szerint nem választottak minden évben új vezetőket, hanem gyakran csak meghosszabbították a tisztségviselőket. A betöltött tisztségek száma és variációi a társulat mindenkori taglétszámához, tevékenységéhez igazodtak. 1634-ben csupán a *rector* és két *assistens* megválasztásáról tudunk, akik mellé 1636-ban választottak további kilenc tisztségviselőt:

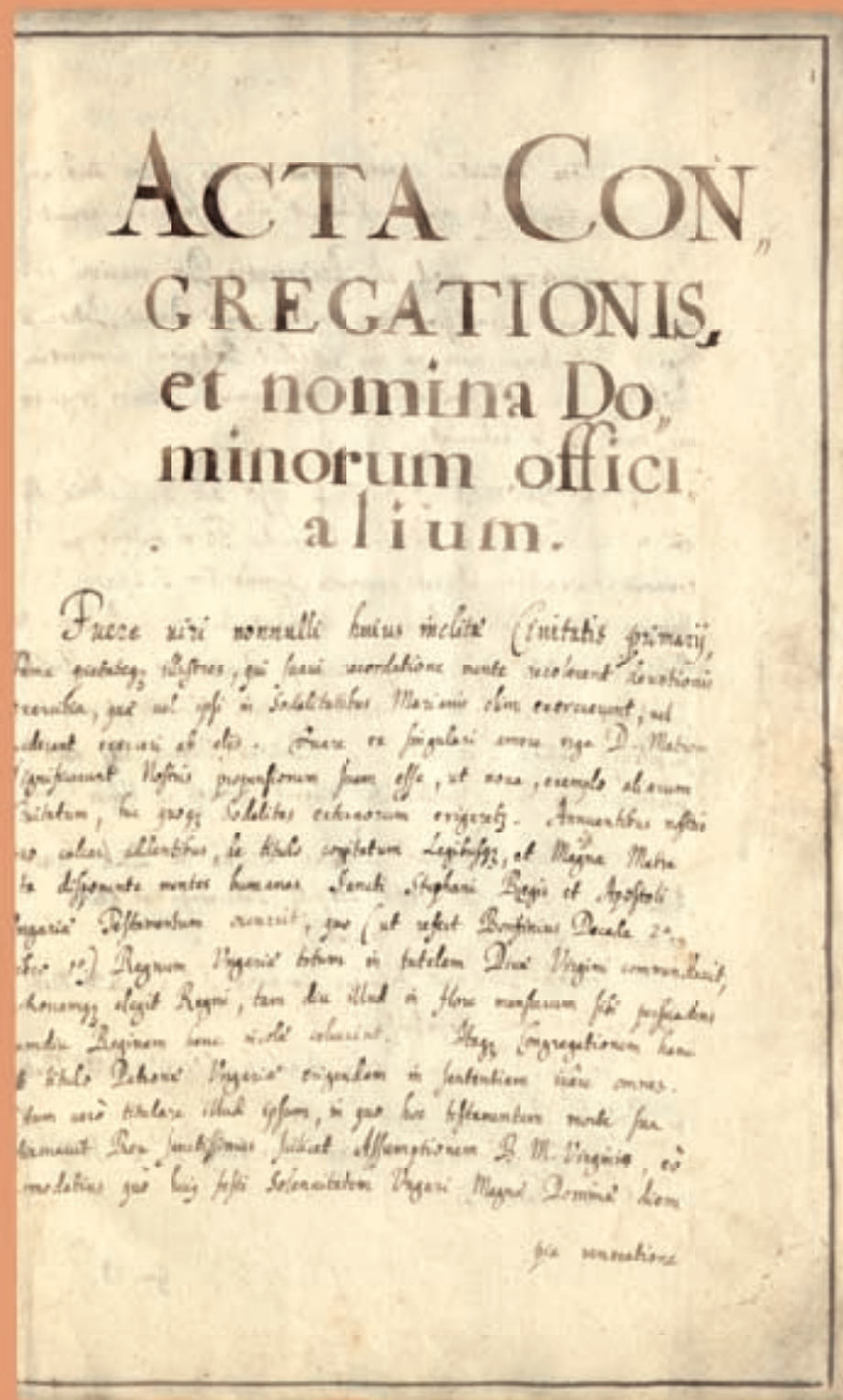
¹⁹ Historia Sod. laur. 6r. „Annuntibus nostris immo calcar addentibus de titulo cogitatum legibusque et Magna Matre ita disponente mentes humanas sancti Stephani regis et apostoli Ungariae testamentum occurrit, quo (ut refert Bonfinius decade secunda libro primo) regnum Ungariae totum in tutelam Divae Virgini commendavit, Patronamque elegit regni, tamdiu illud in flore mansurum sibi persuadens, quamdiu Reginam hanc incolae coluerint. Itaque congregationem hanc sub titulo Patronae Ungariae erigendam in sententiam ivere omnes.” (Az album vonatkozó lapját lásd a 311. oldalon.) Vö. BONFINI 1936, 18., 26. — decas II. lib. I. (229–230., 338.) — A társulat alapításáról és titulusáról I. még: LAR 1634 (ARSI Austr. 136.) 344. „[congregatio] Ungarorum ... sub titulo Dei Genitricis magnae Ungariae Patronae”.

²⁰ Vö. TŰSKÉS–KNAPP 2002, kül. 25., 28.

²¹ Historia Sod. laur. 6v–7r, vö. SZELESTEI 2013, 207.

²² Historia Sod. laur. 7r–v.

²³ Hölgy György, Széchényi Miklós, Pestvarmegyei András, Káldy Ignác, Helesfényi Pál, Vasarheli János, Bekets Pál és Beccaria Mihály, vö. LUKÁCS II–IV. vonatkozó adataival.

egy titkárt (*secretarius*), egy *monitor*t, egy kincstárnokot (*thesaurarius*) és hat tanácsost (*consultor*), akik közül ketten egyben békítők, *pacificator*ok is voltak.²⁴ 1638-ban az elhunyt Zichy Pál helyére új *rector*t választottak Radich Miklós győri királyi postamester és megyei táblabíró személyében, majd ismét két év elteltével, 1640-ben történt „teljes” tisztújítás, amelyet két szakaszban, július 7-én, illetve augusztus 15-én bonyolítottak le. A *rector*t újraválasztották, mellette 17 további tisztséget töltöttek be (2 *assistens*, titkár, altitkár, kincstárnok, sekrestyés, 5 *monitor*, 2 *curator*, 2 *procurator tam in spiritualibus quam temporalibus*, 2 *pacificator*), ám ennél kevesebb, csupán 14 személlyel. 1643-ban – kivételképpen – nem világi, hanem egyházi előljáró, Sobry Márton *praefectus*, győri örkanonok állt a társulat élén, de tisztségét fél év után visszaadta. Utódjául 1644-ben Káldy Miklóst választották, egyúttal 16 tisztségre (2 *assistens*, 6 *consultor*; titkár, altitkár, kincstárnok, 2 *pacificator*, 2 *monitor*; sekrestyés) 14 tagot választottak meg. A pestis után – ami alatt a társulat működése is szünetelt – 1646-ban Jagasich Péter győri lovaskapitányt választották meg a kongregáció élére. Ő azonban nem vállalta a megbízatást, így továbbra is Káldy maradt a *rector*. Ebben az évben ismét „teljes” tisztújítás történt, a korábbi tisztségek mellett újdonságként a *monitor*ok egyúttal beteglátogatói (*visitor infirmorum*) feladatokat is kaptak. 1647-től a *rectori* tisztelet éveken át Peresztegi Eötvös János, Győr megye szolgabírája, majd egyúttal Győr városbírája viselte, míg 1654-ben Jagasich Péter – többszöri visszautasítás után – elfogadta *rector*rát választását, de szűk két év után, mivel veszprémi főkapitánnyá nevezték ki, társulati tisztségéről lemondott. Utódja Taar Márton győri polgár lett, akit tisztségében galántai báró Esterházy János győri magyar főkapitány-helyettes, majd Tarczy János Győr megyei alispán követt. Az 1653 és 1655 között részletesen feljegyzett tisztújítási névsorok alapján továbbra is számos (14, 25, 31) tisztséget töltöttek be évente. A tisztségviselők sorában 1653-ban tűnnek fel a városrészenként – Győr városba, Újvárosba, Révfaluba és Győrszigetre – kijelölt békítők (*pacifcatores*). Közülük az Újvárosba megválasztott Nagy István győri fővajda esetében ismerjük a városrészhez való kötődését, ami a többieknél is feltételezhető. Nagy Istvánt ráadásul 1655-ben ismét Újvárosba választották meg békítőül, ezúttal Maróti Zsigmonddal együtt, akinek újvárosi házáról tudunk.

Az 1634–1655., 1660. és 1666. évekből ismert tisztségviselők személyének azonosítása, prozopográfiai vizsgálata révén képet alkothatunk a társulat vezetőinek – áttételesen pedig a tagságának – összetételéről. Tehát azokról az „úri” társadalmi csoportokról, amelyek az „úri” kongregáció révén szoros kapcsolatban álltak a jezsuita atyákkal, és az egyéb városi, megyei fórumokon kívül a kongregáció összejövetelei, ünnepei is a közösségi élet lehetőségét biztosították számukra. Az ismert 73 tisztségviselő közül 5 kivételével a személyüket sikerült azonosítanom. A tisztségviselők sorába való bekerülés minimális feltétele valószínűleg a győri polgári és/vagy Győr vármegyei nemesi státus volt – polgár volta csupán három személynek kétséges,²⁵ a tagok döntő többsége nemespolgár, Győrben lakó nemes. Közöttük jól elkülöníthető négy nagyobb – bár egymással részleges átfedésben lévő – csoport: a katonai tisztségviselők, a győri iparospolgárok, a győri városvezető elit, illetve a vármegyei tisztségviselők csoportjai. A katonai tisztségviselők sora a lovashadnagyoktól (8 fő), gyalogosvajdától, illetve fővajdától (6 fő), a pápai alkaptányon és a keszthelyi kapitányon át a veszprémi főkapitányokig (Jagasich Péter, Vruskovich Pál, Zichy Pál) és a győri magyar főkapitány-helyettesekig (Alapy Gergely, Esterházy

²⁴ A társulat tisztségviselőit a tanulmány függelékében közlöm, ezért a Historia Sod. laur. és a szakirodalom vonatkozó adataira itt egyenként nem hivatkozom.

²⁵ Vö. függelék, 23., 35., 46. sz.

János, Veszprémi János, Zichy Pál) terjedt. Hasonlóképpen a katonaság kötelékében (is) szolgált Opoka György, a győri főkapitány magyar titkára, Vásárhelyi Nagy Ferenc győri hadbíró, illetve Káldy Miklós, a győri vár seregének jegyzője is. Az iparospolgárok között mesterek (5 fő), atyamesterek (Albertich Chizmazia György, Szombath Szabó Mihály) és egy céhmester (Peresztegi Eötvös János) is előfordulnak. A győri városvezetésből a kongregáció tisztségviselői között igen sokan vettek részt: tizenketten városi esküdtek, egy-egy személy városi tizedes, jegyző, illetve kamarás volt, hárman pedig (Benkovich Péter, Opoka György, Peresztegi Eötvös János) városbírói tisztelet is betöltöttek. Ismert, hogy Győrben a városi és megyei vezetés, tisztségviselői kar nagymértékben összefonódott²⁶ – ez is indokolja, hogy a társulat tisztségviselői közül igen sokan a megyei tisztikarnak is tagjai voltak. A kongregáció tisztségviselői között egy megyei törvényszéki ülnök, 16 megyei esküdt, 8 megyei adóbecslő vagy adószedő, 3 táblabíró, 6 szolgabíró, 4 jegyző, 3 országgyűlési követ (Chökör Gergely, Radich Miklós, Tarczy János) és egy pótkövet (Vásárhelyi Nagy Ferenc), 3 alispáni *vicegerens* (Kun Miklós, Peresztegi Eötvös János, Szombath Szabó Mihály) és 4 alispán (Benkovich Péter, Jagasich Péter, Szeghy János, Tarczy János) található. E négy nagy létszámú csoport mellett akadnak csak győri polgárként azonosítható személyek (13 fő), közöttük egy marhakereskedővel, Somodi Jánossal. Leginkább jogtudó értelmiségként jellemezhető a városi és megyei törvényszékeken gyakran ügyvédként tevékenykedő Chökör Gergely, Jagasich János és Káldy Miklós. Királyi tisztségviselőkként két győri harmincados, Bonchiday Márton és Lindvay János, továbbá egy királyi postamester, Radich Miklós fordult elő. Végül a püspöki szolgálatban állókat, püspöki tisztartókat, udvarbírákat, kamarásokat említem: győri püspökök szolgálatában állt Jagasich Péter Dallos Miklós kamarása, Kun Miklós és Opoka György báró Sennyey István offciálisai, illetve Karkovány János báró Draskovich György tisztartója; továbbá Stós Péter Széchényi György veszprémi püspök provizora volt; két személy pedig püspöki címet viselő győri kanonokokat szolgált: Sebesi György Szentandrászi Csiky István erdélyi püspököt, Somodi János pedig Bőjthe Miklós szeremi püspököt.

A társulati előljárókat, minthogy nagyrészt a helyi katonai, városi és megyei elithez tartoztak, rokoni kapcsolatok is fűzték egymáshoz. Testvérpárok (például Bándi György és Péter) mellett példaként idézem Benkovich Pétert, aki anyja, Katalin révén unokaöccse volt Lindvay Jánosnak. A helybéli családok közötti kapcsolatokat a közös iskoláztatás is erősíthette. A vizsgált személyek közül az 1640–1650-es években társulati tisztséget betöltőknél már indokolt, hogy a győri jezsuita gimnázium 1630-tól vezetett anyakönyveiben keressük őket. A matrikula szerint a jezsuitáknál 15 későbbi társulati előljáró tanult (bár két, gyakori vezetéknevű személy, Nagy István és Varga Mihály azonosítása bizonytalan). Többségük a gimnázium valamely felsőbb, humanista osztályát is elvégezte Győrben (7 fő a *rhetorica*, 2 a *poetica* osztályát), így műveltségük révén is a helyi elitet képviselték. Az anyakönyvek alapján feltételezhető, hogy a diákként evangélikus vallásúként bejegyzett Lengyel István és Maróti Zsigmond tanulmányi idejük alatt vagy után katolizáltak, a társulati életbe való bekapcsolódásuk a katolikus vallásossághoz való alkalmazkodásuk jele. A győri urak kongregációja esetében tehát már az első évtizedekben megfogható, hogy a helyi katolikus elit felnőtt tagjai között már saját neveltjeikre, talán egykori diákkongregációs tagjaikra is építhettek a páterek a társulati élet szervezésekor.

A (leendő) társulati tagság, közös tisztségviselés persze nem volt mindig akadálya annak, hogy a tagok erkölcsösségét kétségbe vonják, vagy a felek egymással vitába, akár perbe keveredjenek. Még a

²⁶ Vö. GECSÉNYI 2008a, GECSÉNYI 2008b.

Maria Immaculata
Részlet az egykori jezsuita kollégium díszlépcsőjéről, 1697

társulat alapítása előtt, 1632-ben perelte be Káldy Miklós, Győr város jegyzője Peresztégi Eötvös János ötvös mestert. Káldy ugyanis egy aranyozott ezüst övecsékét adott Eötvösnek, hogy alakítsa át, de ő ehelyett más ezüst darabokból készített új övet. Amikor az öv elkészült, azt Káldy felesége vette át, és ekkor látta, hogy Eötvös szolgálója Káldy övecsékét hordja.²⁷ Egy évtizeddel később, 1641-ben pedig két társulati tisztségviselő, Chökör Gergely és Horváth (Chrajkovicz) Ferenc pereskedtek a város előtt. Benkovich Péter városbíró (ekkor éppen a társulat *pacificatora*) ugyanis vacsorára hívta meg többek között Chökört, a társulat későbbi titkárát és Horváthot, a társulat *assistentis*ét. Amikor Chökör az asztalnál illő helyre leült volna, Horváth „nem tudni miféle indulatból” kihúzta alóla a széket, aminek következtében Chökör úgy hanyatt esett, hogy akár komolyabb sérüléseket is szenvedhetett volna. Chökör az ügyet perre vitte, és a Hármaskönyvre hivatkozva kicsúfolásáért jótétet követelt.²⁸

A tisztségviselők köre mellett a tagság összlétszámáról a források alapján nehezebben alkothunk képet. Egyes években a rektorválasztáskor megadott szavazatszámok összegét a történelemben feljegyezték, így 1638-ban 52, 1640-ben 124 tagot feltételezhetünk.²⁹ Valószínűleg az 1644–1645. évi háború és járvány után a taglétszám is megcsappant, amit a tisztségviselői névsorok alapján az 1650-es évek elején fellendülés követett. Mindez megegyezik más városi társulatok feltételezhető 17. századi taglétszámával, a diákkongregáció létszámához hasonló, de messze elmarad a tömegesség hatását keltő Agonia Christi-társulatok akár többes létszáma mögött.³⁰

TEVÉKENYSÉG, TÁRSULATI VAGYON

A győri magyar úri kongregációnak (az alapítás után egy évszázaddal, magyar nyelven) kiadott szabályzata rögzítette a társulatba való felvétel és az egyéni áhítatgyakorlatok módját, a főünnep, Nagybaldogasszony (augusztus 15.) és a másodünnep, Gyertyaszentelő Boldogasszony (február 2.) ünnepelésének rendjét, a nagybőjti 40 órás szentségimádásban való részvétel, a nagypénteki szentsírlátogatás, a nagyszombaton és úrnapi nyolcadának vasárnapján tartandó körmenetek kötelezettségét, a havi elsővasárnapokon tartott gyűlés, továbbá a havonta az élő, illetve elhunyt tagokért mondandó szentmisék rendjét.³¹

A regulák megvalósulása azonban a mindenkori jezsuita vezető, a társulati elöljárók, a tagság, illetve a körülmények függvénye volt — az alábbiakban a győri társulat történetének csupán néhány jellegzetes mozzanatát emelem ki. A frissen alapított kongregáció Zichy Pál főkapitány-helyettes személyében elkötelezett, karizmatikus vezetőt kapott, akinek a jó példája nyomán a társulat (havi elsővasárnapokon tartott) gyűléseire sokan eljártak. 1637-ben azonban a székesegyházban tartott magyar nyelvű reggeli hitszónoklat közben a társulati gyűlésre — Zichyvel az élen — oly sok *sodalis* sietett át a jezsuiták kápolnájába, hogy ez a káptalannal és Draskovich György püspökkel nyílt konfliktushoz vezetett. A főpap egyenesen a jezsuita tartományfőnöknél tett panaszt, nehogy a társulati összejövetel és *exhortatio* a székesegyház magyar nyelvű igehirdetéseivel egy időben legyen. Draskovich döntéséhez talán hozzájárult a magyar társulat népszerűségére irigykedő helyi német

²⁷ GYT VII. 61–62. (184.)

²⁸ GYT VIII. 117. (283.)

²⁹ Historia Sod. Iaur. 8v–9r.

³⁰ Vö. KÁDÁR 2014, 1252., 1260., 1264.

³¹ Vö. SZELESTEI 2013, 214–218.

katonaság ellenszenvé is. A püspök a többszöri kérések ellenére csak 1646-ban engedte meg, hogy a délutáni időpont helyett ismét délelőtt tarthassák meg a tagok havi összejöveteleiket, de csak a székesegyházbeli reggeli prédikáció után. Erre az engedményre annál inkább szüksége lehetett a pestis után újjáéledő kongregációnak, mivel a tagság jelentős részét kitevő katonaság vasárnapon későbbi ebédjük és az azt követő szokásos társalgás okán a délutáni gyűlésekről rendszerint elkésztett vagy azoktól távol maradt.³² A társulat 18. századi reguláiból azonban az derül ki, hogy ekkor ismét a délutáni gyűlési időpont volt szokásban.³³

Győrben a társulati szabályzatban rögzített körmenetek mellett olykor különleges alkalmakból is tartottak processziókat — alighanem az összes jezsuita kongregáció részvételével. Kivételesen korai adat tanúskodik a katekisták körmenetéről, amelyet 1639-ben szerveztek meg először az egész város „nagy tetszésére”. Ugyanebben az évben történt meg három török fogoly megkeresztelése látványos külsőségek közepette; egyikük keresztapja maga Maximilian Fürst von Liechtenstein győri főkapitány (1638–1643) lett.³⁴ Az úrnapi körmenetek alkalmával — más városokban is feltételezhető — gyakorlatként alakult ki, hogy a négy körmeneti oltárt egyes kongregációk állították fel. A társulatok részvétele már az 1630-as évektől ismert.³⁵ A magyar társulat 1661-ben felállított oltára az „oltáriszentség kertjét” („hortum venerabilis Sacramenti”) ábrázolta, benne Jézus, Szűz Mária és a Szentlélek megjelenítésével.³⁶ A nagybőjti áhítatgyakorlatok között is kiemelt helyet foglaltak el a processziók. A negyvenórás szentségimádás tartása³⁷ mellett a hordozható képekkel (*symbola*) felvonuló önostorozó és keresztthorozó, vezeklő nagypénteki körmenetről már 1639-ből értesülünk.³⁸ Rendkívüli esemény, a háború és járvány motiválta az 1646. évi, Lébénybe vonuló ünnepélyes processziót, amelyen a túlélők az újonnan Győrbe érkezett jezsuita rendtagokkal együtt vettek részt.³⁹

A más jezsuita kollégiumokból is jól ismert zárandoklatokra természetesen Győről is számos adatunk van. A már említett jezsuita birtokra, a lébényi Szent Jakab-apátságához szerveztek évente nagy tömegek részvételével zárandoklatot az apostol ünnepnapján (július 24–25-én). Az 1639. évi zárandoklaton a jezsuita éves jelentés szerint ötezren vettek részt, a páterek német, magyar és horvát nyelvű buzdító beszédekkel is tartottak, és 14 gyónató pap látta el a zárandokokat (néhány évvel később is 10 gyónatóra volt szükség). A zárandoklatokon a magyar és a német városi társulatok tagjai is jelen voltak.⁴⁰ A lébényi kegyhely a győri katonaság, így a német kongregáció körében is nagy népszerűségnek örvendett, különösen a sebesült katonák kérték Szent Jakab közbenjárását és tettek fogadalmakat. 1649-ben Zichy István győri magyar főkapitány-helyettes éppen egy ilyen fogadalmi oltár elkészítésén fáradozott.⁴¹ A kegyhelyet kivételes helyzetekben is felkeresték: 1640-ben az áradások pusztítása ellen kérték

³² Historia Sod. Iaur. 8r–v., 10v. (vö. SZELESTEI 2013, 206–207.) — A német katonaság ellenszenvéről lásd LAW 1639 (ÖNB Cod. 12218.) 360r.

³³ SZELESTEI 2013, 216. (VII.)

³⁴ LAW 1639 (ÖNB Cod. 12218.) 356r, 359r.

³⁵ Vö. pl. LAW 1637 (Cod. 12218.) 245v.

³⁶ Historia Sod. Iaur. 15r–v., SZELESTEI 2013, 210.

³⁷ Pl. LAR 1634 (ARSI Austr. 136.) 344., LAW 1648 (ÖNB Cod. 12220.) 112v, Historia Sod. Iaur. 15r. (1661).

³⁸ LAW 1639 (ÖNB Cod. 12218.) 359r.

³⁹ LAW 1646 (ÖNB Cod. 12219.) 403v.

⁴⁰ LAW 1639 (ÖNB Cod. 12218.) 359r–v, LAW 1647 (ÖNB Cod. 12220.) 40r, BÁRDOS 1980, 172–173.

⁴¹ LAW 1649 (ÖNB Cod. 12220.) 202v.

Mária megkoronázása
Részlet az egykori jezsuita kollégium díszlépcsőjéről, 1697

az apostol közbenjárását.⁴² Győrből másrészt szokás volt Bácsára is évente elzarándokolni. 1660-ban a lébényi, Jakab-napi zarándoklaton csak a magyar társulat tagjai vettek részt, de a Bácsára, a kegykápola tituláris ünnepén, Szent Vid napján (június 15.) vezetett processzióhoz németek is csatlakoztak.⁴³ A magyar társulat 1679. évi bácsai zarándoklata alkalmával a neves jezsuita hitszónok, Landovich István tartott magyar nyelvű prédikációt.⁴⁴

Anyagi erejüket tekintve a városi társulatok feltehetően megelőzték a diáktársulatokat. Önálló pénztárukat a tagok közül megválasztott kincstárnok (*thesaurarius*) kezelte, és a tagok önkéntes adományai gyarapították. A győri városi társulatok közül az éves jelentések inkább a német Maria de Victoria-kongregáció számára tett adományokról számolnak be. A társulat 1637-ben egy 300 forint értékű ezüst Mária-szoborral gazdagodott és további 35 forintot kapott használati eszközökre, 1639-ben 50 forintot kapott, 1646-ban saját oltárt állíttatott a Szent Ignác-templomban, 1650-ben pedig 130 forinttal és még 60 forint értékben fáklyákkal és gyertyákkal gyarapodott.⁴⁵ A *litterae annuae* szerint a magyar társulat eszközei ehhez képest 1639-ben 150 forint értékben gyarapodtak.⁴⁶ A társulatok a részükre tett adományokat eszközök, kegyzerek, körmeneti felszerelések, gyertyák, fáklyák, körmeneti képek, díszzászlók, albumaik és nyomtatott kiadványaik mellett társulati oltárak fenntartására, díszítésére is költhették. A győri jezsuita templomban a német társulat 1643-ban tett adományt saját Mária-oltárra; a szintén e templomban található, magyar szenteket és a Patrona Hungariae-t ábrázoló oltárnak a magyar urak kongregációjával való kapcsolata is ismert.⁴⁷

17. századi *benefactor*-lista híján a magyar társulat számára tett végrendeleti hagyományokat is érdemes áttekinteni. Az 1639 és 1699 közötti években a Győrben magyar nyelven végrendelezők között 28 személy tett kegyes hagyományt a kongregáció (magyar kongregáció, Nagyboldogasszony-kongregáció, a jezsuiták magyar kongregációja, nemes kongregáció, jezsuiták kongregációja) részére.⁴⁸ E hagyományok azonban jellegükből adódóan csak a társulat részére tett adományok töredékét teszik ki, mivel a jezsuita kongregációk működésére inkább az volt jellemző, hogy a *sodalisok* folyamatosan, évről évre adakoztak a társulat működésére, oratóriumuk, kápolnájuk, oltárak fenntartására. Erre a *historia* is utal, amikor az 1652-ben *rectori* tisztségében ismételtlen megerősített Peresztegi Eötvös

⁴² LAW 1640 (ÖNB Cod. 12218.) 450v.

⁴³ Historia Sod. laur. 14v., a bácsai zarándoklatról ekkor már bevett szokásként írnak, vö. BÁRDOS 1980, 169.

⁴⁴ Historia Sod. laur. 16v.

⁴⁵ LAW 1637, 1639, 1646, 1650 (ÖNB Cod. 12218.) 245v, 360r, (ÖNB Cod. 12219.) 404r, (ÖNB Cod. 12220.) 308r.

⁴⁶ LAW 1639 (ÖNB Cod. 12218.) 390r.

⁴⁷ A győri jezsuita (ma bencés) templom barokk oltárainak ikonográfiájáról lásd GALAVICS 1973, kül. 101., 104. és Galavics Géza e kötetben közölt tanulmányát.

⁴⁸ VÉGR II. 61–62. (139.), 87–89. (157.), 89–90. (158.), 101–103. (167.), 115–116. (175.), 166–167. (211.), 173–176. (217–218.), III. 25. (238.), 40–41. (248.), 42–44. (250.), 44–46. (251.), 53–54. (256.), 60. (261.), 64–65. (265.), 67–68. (267.), 117–119. (304.), 119–120. (305.), 122–126. (307.), 148–149. (321.), 160–161. (328.), 168–171. (333.), 173–174. (335.), 175–176. (337.), 188–189. (343.), 191–194. (345.), 199–201. (349.), SÖRÖS 1899, 683–685., 691–693. A témát Horváth József önálló tanulmányban dolgozta fel (HORVÁTH 2013), eredményeit e kötetben közzétett munkájában pontosítja. Saját kutatásaim alapján a győri magyar „úri” avagy Nagyboldogasszony-társulat — Horváth kétségei ellenére (vö. HORVÁTH 2013, 104–105.) — a fent idézett megnevezések mindegyikével azonos, erre a végrendelező személyek azonosítása, társulati tagságukra, tisztségviselésükre utaló egyéb adatok alapján következtethetünk.

János szolgabíró méltatja, aki mellett, hogy jó példát mutatva minden társulati összejövetelen megjelent, saját vagyonából rendszeresen támogatta a kongregációt.⁴⁹

A magyar társulat javára tett végrendeleti hagyatékok időben egyenetlenül oszlanak meg: az 1640–1650-es évekre, illetve a század utolsó évtizedére koncentrálódnak, 1667–1679 között viszont egyetlen adományozásról sincs adat. A végrendelezők döntő többsége győri polgár, számos iparos, kevesebb katonai szolgálatban álló található közöttük. Annak ellenére, hogy a társulatnak nem lehetnek tagjai, hat asszony is végrendelezett a kongregáció javára. Közülük kettő, Maykovich András özvegye, Boynichich Erzsébet és Zámbo Gábor özvegye, Rach Anna esetében ismert férjeik kötődése a kongregációhoz, társulati tagságuk – ami a másik három asszonyról is feltételezhető. Az adományok szinte kizárólag készpénzről (vagy eladott ingatlan, ingóság áráról) szólnak. Az összegek nagyon eltérők: 1-1 forinttól vagy (ezüst) tallértől 20-25 forintig terjednek, és ezen a skálán vagy inkább a minimumot vagy a maximumot közelítik meg. A tehetősebbek, mint az alapító tagok egyike, Hollósi György Győr városi esküdt vagy a társulat több tisztségét is viselő győri gyalogvajda, Zámbo Gábor 20-25 forintot is adományoztak, míg az egyszerű iparosok csupán 1-2 forintot. Nem (csak) pénzbeli, hanem tárgyi adományt heten tettek: közülük is Hrusich Miklós csizmadia legény 10 akó bort vagy annak árát adta, és az Egri György által hagyományozott bőrs hám és faragott szíj kantár is valószínűleg pénzzé téve gyarapította a társulat vagyont. Kifejezetten a kongregáció céljaihoz, használati tárgyai közé illeszkedő adomány volt viszont a Rigacz Horváth György által a temetésére készíteni rendelt és utána a társulatra hagyott fáklyák, illetve a már említett Benkovich Péter által a kongregációra testált hat fáklya és hat viaszgyertya. Ide sorolható Nagy István győri gyalogvajda, fővajda, a társulat újvárosi *pacificator*ának testamentuma is, amely készpénz (12 forint és 10 tallér) mellett a tárgyi hagyományról így rendelkezett: „Az jobik zászlómat és dobomat is azon congregatióknak [hagyom] tokjával együtt.”⁵⁰ Bár a társulat ismert tisztségviselői között neve nem szerepel, talán mégis a jezsuita vezetésű „magyar congregatio” a kedvezményezettje Miskei Szijártó Gergely Győr városi esküdt testamentumának.⁵¹ A bőkezű adakozó ezüst és arany edényeket és evőeszközöket ajánlott fel, hogy azokból a társulatnak feszületet készíttessenek. További ezüstnemű, vászonanyag és egy öv mellett két mentét adományozott, amelyek árából kérése szerint *casulát* és *antipendiumot* kellett készíttetni a kongregáció használatára.⁵² Néhányan csak feltételesen – elsősorban öröklő gyermekeik halála esetére – hagyományoztak a társulat javára, közülük tárgyi adományként egyedül Surányi Mihály felesége, Nagy Ilona aranyos ezüsttel elegyített zöld atlasz csipkés szoknyája fordul elő.

A végrendeleti adományozások közül ezúttal csak a magyar urak kongregációjára vonatkozókat részleteztem. Az adományozók szélesebb köre tárulna fel a jezsuita kollégiumra és templomra, esetleg más jezsuita társulatokra (korszakunkban leginkább a diák- és a német kongregációkra, csak elvétve az Agonia-társulatra) tett hagyományok számba vételével. A vizsgálat tárgyától messzire vezetne más egyházi intézményekkel, elsősorban a nagy népszerűségnek örvendő ferencesek, illetve a bencések és az egyházi földesurak: a győri püspök, a káptalan, illetve a székesegyház javára tett adományokkal való

⁴⁹ Historia Sod. Iaur. 12v.

⁵⁰ Sörös 1899, 692.

⁵¹ Erre utalnak a fentebb (és a függelékben) említett végrendeleteknek a jezsuiták „úri társulatára” vonatkozó, hasonló megnevezései.

⁵² Sörös 1899, 684.

összehasonlítás.⁵³ A ferencesek részére tett hagyományok a jezsuiták részére is végrendelezők többségénél, a magyar kongregáció számára kegyes hagyományt tevők közül négy kivétellel mindenkinél előfordulnak. Többeknél a testamentum utal arra, hogy a személy a jezsuita társulat mellett a ferencesek Szent Ferenc-konfraternitásának is tagja volt. Mindez pedig jól rimel Győr 17. századi rekatolizációjának, illetve a barokk katolikus egyház és vallásos formák fokozatos térhódításának folyamatára, amelyben a jezsuiták fontos, de nem egyedülálló és nem elszigetelt szerepet játszottak.

ÖSSZEGZÉS

A győri „urak társulata” a jezsuita kongregációk magyarországi elterjedésében korai alapításának számít. Nyugat-európai, illetve hazai, főként nagyszombati és pozsonyi példákat követve kezdte meg tevékenységét 1634-ben, a helyi lehetőségekhez alkalmazkodva. Győrben ez elsősorban nyelvi alapú differenciálódást jelentett: a magyarok számára szervezett társulati életet a magyar jezsuita hitszónokok vezették. A páterek a társadalom felsőbb rétegeit, a katonai tisztségviselőket, a győri iparospolgárokat, a győri városvezető elitet és a vármegyei tisztségviselőket eredményesen vonták be a társulati életbe. A tagok közül többen egykor a helyi jezsuita gimnázium tanulói voltak, majd a társulat vezető tisztségviselőiként is feltűntek. A jezsuiták a helyi egyházi elit – győri püspökök, ritkábban kanonokok – és világi, katonai elit – főkapitányok és katonai vezetők, városi és megyei főemberek – által támogatva, a helyi ferencesek konfraternitásai mellett saját kongregációikkal vonzó alternatívát kínáltak a barokk kegyesség személyes és közösségi megélésére.

FÜGGELÉK

A GYŐRI PATRONA HUNGARIAE-TÁRSULAT ISMERT TISZTSÉGVISELŐI (1634–1666)

A jegyzék a győri urak kongregációjának ismert tisztségviselőiről készült a társulat történetéről fennmaradt forrás (Historia Sod. Iaur.) alapján. A személyeket betűrendben közlöm. Megadom a kongregációban viselt tisztségeiket,⁵⁴ azok éveit és pontos forráshelyét; a győri jezsuita gimnáziumban folytatott tanulmányai adatait (latin névalak, származási hely, náció, esetleg vallás, évkör és az elvégzett osztályok megnevezése) és pontos forráshelyét. Végül a személy azonosításához szükséges rövid leírás következik, a társadalmi helyzetre, világi tisztségekre és a jezsuitákkal (vagy a győri társulattal) való kapcsolatra koncentrálva; a forráshelyek (szakirodalom) megadásával.

1. **ALAPY GERGELY:** consultor, 1654, Historia Sod. Iaur. 13v; Allapi Gregorius (Iaur., Ung.) 1631–1637 gram.–poet. – Lovas zsoldoskatona (Alapi Gergely Úfőlsége lovas rendin lévő szolgája, 1652), majd vajda (1656–tól), megyei adóbecslő (1659), megyei nemesként több vármegyei bizottság tagja (pl. országgyűlési sérelmek összeírására kijelölt bizottság, 1681), hadnagy (1678), majd győri magyar főkapitány-helyettes (1691). – GYV IV. 157–158. (666.), V. 43. (210.), 75. (302.), 92–97. (363.), 105–106. (393.), 129. (456.), 174–175. (585.), VI. 53. (192.), VI. 53–61. (196.), VI. 63. (201.), VI. 70. (230.), VI. 86. (256.), VI. 143–144. (346.), VI. 148–152. (356.), VÉGR II. 94–95. (162.), 167–169. (212.), 88–189. (228.), III. 30–31. (243.), 44–45. (250.), 15–117. (303.), PÁLFFY 1997, 278.

⁵³ Erről lásd e kötetben Horváth József tanulmányát!

⁵⁴ Ha a forrás feljegyezte, a tisztség megnevezése után zárójelben megadom a szavazatszámot is. A tisztségek közötti nagykötejel az egyidejűleg viselt posztokat jelenti.

2. [ALBERTICH] CHIZMAZIA GYÖRGY: monitor, 1644, 1654, *Historia Sod. laur.* 10r, 13v – Győri polgár, a győri csizmadia legények atyamestere (1644). – VÉGR II. 100–103. (167.)
3. ANGRANO MÁRTON: alapító tag, 1634, *Historia Sod. laur.* 7r – Győri polgár (1615), városi esküdt (1628–1633), vásári ügyben városi esküdtként helyettes bíró (1630). Győr vármegye esküdtje (1623–1632), majd szolgabírája (1634–1637). 1635-ben a vármegye törvényszékén maga és a jezsuita kollégium nevében tiltakozik Gyömöre falu és Tényő puszta használata ellen. 1637. aug. 14-én már halottként említik. – GECSÉNYI 2008c, 189., GECSÉNYI 2008b, 152–153., *Polgárkönyv* 164. (274.), *GYV II.* 67. (425.), 88. (535.), III. 12. (44.), 14. (63.), 31. (189.), 38. (249.), 54. (389.), 58. (419.), 61. (452.), 62. (464.), 68. (523.), 69. (530.), 72. (558.), *GYTVI.* 57. (153.), 74. (192.), 107. (276.), 129. (358. 359.), VII. 18. (36.), 47. (140.), 54. (158.), 80. (252.), VÉGR II. 18–19. (109.), 47–48. (129.)
4. BALÁSIK JÁNOS: consultor, 1654, 1655, *Historia Sod. laur.* 13v, 14r – Győr megyei nemes, pápai oficiális (1652, 1654), Győr vármegye szolgabírája (1652, 1653). 1653-ban járása kiterjedt Pinnyéd, Győrsziget, Abda, Börcs, Bezi és Kóny területére. Győr vármegye 1655-ben adóhátralékok beszedésére rendeli ki. 1663-ban özvegyét említik. – GECSÉNYI 2008c, 189., *GYV V.* 8. (26.), 10. (31.), 11. (35.), 13. (47.), 18. (62.), 18–19. (67.), 30. (139.), 38. (179.), 91–92. (361.)
5. BÁNDI GYÖRGY: consultor, 1655, *Historia Sod. laur.* 14r – Győri gyalogvajda, akinek felmenői (valószínűleg apja:) Bándi Péter és ennek testvére, Bándi György szintén győri gyalogvajdák voltak, armálisukat Győr megyében 1622-ben hirdették ki. Ez a generáció még evangélikus vallású volt. Az őket követő generáció tagjaként katolizálhat (ifjabb) Bándi György és (ifjabb) Bándi Péter, mindketten szintén győri gyalogvajdák. – *Historia Sod. laur.* 14r, *GYV II.* 35. (212. sz.), 88. (534. sz.), III. 35–36. (231.), 43. (294.), VÉGR II. 25–28. (114.), 80–81. (153.)
6. BÁNDI PÉTER: consultor, 1654, *Historia Sod. laur.* 13v – Győri gyalogvajda, (ifjabb) Bándi György rokona, talán testvére. 1657. jún. 6-án végrendelezik, a győri jezsuita kollégium épületére 3 tallért, a kongregációra („az Gyorj Magyar Congregationak”) 6 forintot hagy. – *GYV II.* 35. (212. sz.), VÉGR II. 80–81. (153.), 25–27. (114.), III. 42–44. (250.)
7. BENKOVICH PÉTER: pacificator, consultor, consultor, 1640, 1646, 1647, *Historia Sod. laur.* 9v, 11r, 11v – Apja, Benkovich Szabó Mátyás a délvidékről menekülő iparos lehetett, aki 1602-ben vesz házat Győrben. Felesége, Katalin Lindvay János győri harmincados testvére. Valószínűleg mesterségéből él, szerényebb vagyonú armalista (1632), házzal és szőlőkkel bír Győrben. Városi esküdt (1636, 1640), majd városbíró (1641–1644), 1644. ápr. 24-én is újráválasztják, de a tisztséget nem vállalja. Megyei nemesként több vármegyei bizottság tagja (pl. országgyűlési sérelmek összeírására kijelölt bizottságé, 1637), a vármegye esküdtje (1644), jegyzője (1646), alispánja (1648–1653). Többször leköszön, de főispáni nyomásra tovább viseli tisztségét, majd 1653. febr. 27-én alispáni tiszte letétele után esküdtté választják. Felesége, Bornemisza Anna végrendeletében (1646. febr. 24.) a jezsuita templomra 4 tallért hagy. Saját végrendeletében és annak kiegészítésében (1653. márc. 28., ápr. 9.) 100 forintot hagy kegyes hagyományként a győri székese gyháza, a jezsuitáknak, a ferenceseknek, illetve a Magyar Ispitának. A kongregációról külön rendelkezik: „Az Magyar Congregationak vegyenek hat szep öregh szöuetnekeket, es hat feier Vias gertiakat”. Győri házat felesége halála esetén négy részre osztva örökíti, ebből egy részt a kongregációra hagy. – GECSÉNYI 2008b, 143., 163., GECSÉNYI 2008c, 175., 180., 188., *Polgárkönyv* 61. (977.), *GYTVI.* 152. (495.), 166. (566.), VIII. 76. (192.), 93. (241.), IX. 21. (25.), 60. (95.), 93. (156.), *GYV III.* 71. (549.), IV. 98. (397.), 109–110. (454.), 122. (518.), 127. (534.), 135. (564. 565.), 140. (587.), 141. (592.), 149. (631.), 157. (666.), V. 14. (51.), 18. (62.), 19. (68.), VÉGR II. 131–132. (185.), 173–177. (217. 218.)
8. BOGYO JÁNOS: consultor, 1653, 1654, 1655, *Historia Sod. laur.* 13r, 13v, 14r – A győri vár lovasvitézeként kap nemeslevelet (1624), majd városi tizedesként (1624) és evangélikus vallásúként (1630) említik. Vármegyei esküdt (1644, 1653) és adóbecslő (1649). Győri vajda (1644, 1649), a győri vár gyalogosainak naszádos vajdája (1650, 1652, 1654). A vármegye a győri erőd munkáihoz szükséges adó kirovására küldi ki (1652), majd ismét megyei adóbecslő (1660). 1663-ban már özvegyét említik. – *GYV II.* 83. (513. sz.), III. 35–36. (231.), 43. (294.), IV. 93. (369.), 134. (559.), 157–158. (666.), V. 14. (51.), 15. (55.), 20. (75.), 69. (285.), 91–92. (361.), *GYTV.* 62. (253.), VÉGR II. 107–108. (170.), 152–154. (199.), 188–189. (228.)

Jezsuita rendtagok Köpenyes Mária védelme alatt
Részlet az egykori jezsuita kollégium díszlépcsőjéről, 1697

9. **BONCHIDAY MÁRTON:** alapító tag, 2. assistens, consultor, 1634, 1634, 1636, Historia Sod. laur. 6v, 7r, 8r — Győri harmincados (1633–1638), e tiszttségéről visszaélései miatt váltották le.⁵⁵ — Historia Sod. laur. 6v, 7r., FALLENBÜCHL 2002, 56.
10. **BUOR ISTVÁN:** vicemonitor, sacristanus, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13v, 14r; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Buor Stephanus (laur., Ung.) 1631–1638 parv.mai.–syn., Cat. laur. I. 14r, 18v, 24v, 29r, 33r, 36v, 43r. — Győr megyei nemes, az 1663. évi általános megyei felkeléskor *personaliter*-kel fel. — GYV V. 94. (363.), VÉGR III. 33–35. (244.)
11. **CHEPREGI [VARGA] GYÖRGY:** monitor in Civitate nova, 1640, Historia Sod. laur. 8v — Győri polgár, újjvárosi lakos (1637) és újjvárosi esküdt (1637–1646). Végrendeletében (1648. jan. 29.) a városi adópénzekkel elszámol, kegyes hagyományt nem tesz. — GYT VIII. 26. (41.), 59. (139.), 64. (154.), 79. (205.), 93. (242.), IX. 71. (118.), IX. 96. (166.), VÉGR II. 55–56. (135.), 67–68. (143.), 96–97. (164.), 135–136. (188.), 142–144. (193.)
12. **CHÖKÖR GERGELY:** secretarius, 1646, Historia Sod. laur. 11r; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Chökör Gregorius (Vespremiensis, Ung.) 1631 rhet., Cat. laur. I. 8v. — Győri polgár és megyei nemes. A városi törvényszéki perekben gyakran ügyvéd. Győr vármegye jegyzője (1646–1650), vármegyei bizottság tagja (1648), az 1649. évi országgyűlésen a megye követe Farkas Andrással, majd egyedül. Győr megye közgyűlésén 1649-ben Veszprém vármegye bizonyáglevelét bemutatják Chökör igazi és ősi nemességéről. Bizonyos váratlan, a jegyzői tevékenységgel összeegyeztethetetlen elfoglaltsága miatt megyei jegyzői hivataláról leköszön 1650. aug. 18-án. — GECSÉNYI 2008c, 189., GYV IV. 115. (490.), 122. (518.), 124. (525.), 128. (537.), 133. (551.), 135. (564. 565.), 153. (648.), V. 18. (66.), GYT VIII. 122–124. (295.), IX. 44. (56.)
13. **CHRISTAN MIHÁLY:** sacristanus, 1655, Historia Sod. laur. 14r — [nincs róla adatom]
14. **DARABANTH MIHÁLY:** pacificator in Réfalu, 1653, 1654, Historia Sod. laur. 13r, 13v — [nincs róla adatom]
15. **ÉSTERHÁZY JÁNOS, GALÁNTAI:** consultor, [rector], 1655, 1660, Historia Sod. laur. 13v, 14v — Győri magyar főkapitány-helyettes (1655–1691), Győr megyei nemesként több vármegyei bizottság tagja (pl. az országbíróhoz intézendő sérelmek összeírására kijelölt bizottság, 1669, a Duna rendezése ügyében kiküldött bizottság, 1675). — PÁLFFY 1997, 277–278., GYV V. 93. (363.), 103. (386.), 135–136. (485.), 147. (542.), 189. (638.), 190. (646.), 192. (657.), VI. 8–9. (13.), 75. (243.), 89. (262.), 97. (267.), 107. (288.), 148. (356.)
16. **FEIÉR JÁNOS:** consultor–thesaurarius, thesaurarius, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13v, 14r; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Feier Ioannes (Alszo Lendvensis, Ung.) 1630–1634 gram.–rhet., Cat. laur. I. 6v, 10r, 15r, 19v, 21v. — Győr megyei nemes, a vármegye albrája (1653), a szentmártoni apát offciálisa (1655). 1663-ban már özvegyét említi. — GYV V. 20. (75.), 34. (150.), 91–92. (361.)
17. **FÜLEKY FERENC:** monitor–visitator infirmorum, 1646, Historia Sod. laur. 11r — [nincs róla adatom]
18. **GOMBKÖTŐ PÉTER:** monitor, 1644, Historia Sod. laur. 10r — Győri polgár, gombkötő mester, városi tizedes (1640). Talán azonos a hadibiztossá (1679), illetve az átvonuló katonaság mellé vármegyei biztossá (1681) kinevezett Gombkötő Péterrel is. — GYT VIII. 77. (196.), 100. (261. 262.), GYV VI. 41. (140.), 62–63. (200.)
19. **HATVANI ERNEST JÁNOS:** consultor, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13v, 14r; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Hatvani Ioannes (laur., Ung.) 1630–1635 princ.–syn., Cat. laur. I. 7v, 12v, 16r, 20v, 23r, 27v. — Győr vármegyei nemes, fia annak a Hatvani Ernestnek, aki 1634-ben Konstantinápolyban járt, Kisbaráton szőlőt, Győrben házat bírt, és felesége Csillag Zsuzsanna volt. Győri lovaskapitány (1655), megyei adóbecslő (1659), 1663-ban már özvegyét említik. — GYT VII. 170. (578.), IX. 130. (236.), GYV V. 43. (210.), 91–92. (361.)
20. **HIMODY SZÜCS JÁNOS:** monitor, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13v, 14r — Valószínűleg győri polgár. — Polgárkönyv 51. (841., Himódy Bálint)

⁵⁵ Erdélyi származású, Bethlen Gábor fejedelem követe lett volna a svédekhez, de visszatérőben átpártolt a Habsburg uralkodóhoz. Leváltása után további alkalmazásáig évi 200 forint kegydíjat kapott. Kapcsolatait mutatja, hogy érdekében közbenjárt a lengyel király, a nádor és az esztergomi érsek is. — Győri harmincadosi tisztségviselési idejének pontosítását és további életrajzi adatait Fazekas Istvánnak köszönöm!

21. **HOLLÓSI GYÖRGY:** alapító tag, curator, procurator tam in spiritualibus quam temporalibus, thesaurarius, 1634, 1640, 1640, 1646, Historia Sod. laur. 7r, 8v, 9v, 11r — Győri polgár, városi esküdt (1636). 1652. febr. 11-én végrendelezik, kegyes hagyományként a kongregációra („az Geöri Nemes congregatio”) 25 forintot hagy eladandó „öreg szőlője” árából. — GYT VII. 166. (565.), 170. (579.), Polgárkönyv 61. (976. 979.), VÉGR II. 166–167. (211.)
22. **HORVÁTH FERENC:** alapító tag, consultor–pacificator, 2. assistens (25), 3. consultor, consultor, 2. assistens, 1634, 1636, 1640, 1644, 1646, 1647, Historia Sod. laur. 7r, 8r, 9r, 10r, 11r, 11v — Győri polgár, városi esküdt (1641). Bizonyára azonos azzal a Horváth Chrajkovicz Ferencel, aki Chökör Gergelyt megszegényítette, ezért az beperelte (1641). (Valószínűleg nem azonos az 1620-as évekből ismert Ziliti/Siliti Horváth Ferencel és az 1668-ban említett Horváth Ferenc győri hadbíróval sem.) — GYT VIII. 93. (242.), 117. (283.), 122–124. (295.), Ziliti/Siliti Horváth Ferenc: GYV II. 89. (540.), 101. (599.), 113. (664.), Horváth Ferenc győri hadbíró: GYV V. 134. (478.)
23. **HORVÁTH MÁTYÁS:** monitor Ujvári, 1640, Historia Sod. laur. 9v — Bizonytalan, hogy azzal a Varasdi Horváth Mátyással azonos-e, aki nyúli zsellérként végrendelezik 1649. jan. 20-án. — VÉGR II. 150–151. (197.)
24. **HORVÁTH PÉTER:** monitor, 1640, Historia Sod. laur. 9v — Győri polgár; valószínűleg azzal a Horváth Péterrel azonos, aki Bajcsi Süvegjártó István győri polgár házában lakott, és ennek Dorka nevű szolgálóját terherbe ejtette (1641). (Valószínűleg nem mankóbüki Horváth Péter.) — GYT VIII. 94. (248.), 95. (249.)
25. **JAGASICH JÁNOS:** 2. assistens (5)–secretarius, consultor, consultor, rectori tisztelet nem vállalta–1. assistens, 3. assistens, 2. assistens, 3. assistens, 1644, 1646, 1647, 1649, 1653, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 10r, 11r, 11v, 12r, 13r, 13v — Győr megyei nemes, győri polgár. A győri püspöki szentszék és a győri káptalan jegyzője (1628-tól), Győr város esküdtje (1639), a vármegye fellebbezésekhez szintén esküdtnek választja (1653). A vármegye és a város törvényszéke előtti perekben az 1620-as évektől folyamatosan ügyvédként képvisel egyháziakat (pl. a győri káptalant, Lippay György veszprémi püspököt, Pálffy Mátyás szentmártoni főapátot), nemeseket, városi polgárokat. — GYV II. 105. (624.), 118. (693.), 119. (703.), III. 20. (96.), 22. (109.), 53. (380.), 63–64. (474. 475.), IV. 21. (62.), 69. (246.), V. 20. (75.), GYT VII. 171. (581.), VIII. 60. (142.), továbbá GYT V–IX. passim (ügyvédi működésére), VÉGR II. 15–16. (106.), 87–89. (157.), 89–90. (158.), 135–136. (188.), 138–139. (190.), 173–175. (217.)
26. **JAGASICH PÉTER:** alapító tag–1. assistens, pacificator, 1. consultor, rectori tisztelet nem vállalta–consultor, consultor, 1. assistens, rector, 1634, 1640, 1644, 1646, 1647, 1653, 1654, Historia Sod. laur. 6v–7r, 9v, 10r, 10v–11r, 11v, 13r, 13r — Dallos Miklós győri püspök kamarása (1624), Győr vármegye nemesének sorába felveszik (1629), Győr vármegye esküdtje (1632), majd többszöri jelölés után alispánja (1643–1645). Győri lovaskapitány (1641–1655), majd előbb ideiglenesen megbízott veszprémi főkapitány (1655–1656), végül veszprémi főkapitány (1656–1673). A kongregáció *rectori* tiszteletre 1646-ban, a pestis után nagy szavazattöbbséggel választották meg, de a tisztséget visszautasította. Többféle tisztséget viselt, majd 1653/1654-ben a *rectori* tisztelet is, erről veszprémi főkapitánnyá való kinevezése miatt köszönt le. A tagkönyv jó emlékezetét tartotta fenn: *rector*ként mindenki épülésére és meglegedésére szolgált, a társulati szabályok szerint jelen volt a kongregáció gyűlésein, a körmeneteken és a temetéseken, *rector*sága kezdetekor a társulatba 27 új tagot vett fel. — GECSÉNYI 2008c, 175., 178–179., 188., PÁLFFY 1998, 128., 147., Historia Sod. laur. 10v–11r, 13r, 14v.
27. **KÁLDY MIKLÓS:** alapító tag, consultor, praefectus (18), rector, 1. assistens, 1634, 1636, 1644, 1646, 1647, Historia Sod. laur. 7r, 8r, 10r, 11r, 11v — Győr vármegyei nemes, győri polgár. A győri vár seregének esküdt jegyzője (1624, 1625), a pápai vár alkapitánya (Lengyel Boldizsár főkapitánysága alatt, 1626). Győr város és vármegye törvényszékein gyakran ügyvédje egyháziaknak (pl. Pálffy Mátyás szentmártoni főapát ügyvédje a győri jezsuitákkal szemben, Csanak falu szőlőhegyének bortized-jövedelme ügyében, 1638), nemeseknek, polgároknak. Győr város jegyzője (1629–1636). — GYV II. 79. (489.), 106. (626.), III. 21. (106.), 28–29. (168.), 37. (246.), 43. (294.), 55. (398.), 70–71. (545.), IV. 13. (29.), 15. (37.), 46–47. (161.), GYT V. 96. (430.), VI. 115. (318.), VII. 61. (183. 184.), 81. (259.), 101. (320.), 110. (370.), 134. (440.), 160. (538.), 166. (564.), 171. (581.), továbbá GYT V–IX. passim (ügyvédi működésére), VÉGR I. 116. (88.)

28. **KARKOVÁNY JÁNOS:** pacificator, orator–cantor–pacificator laurinensis, consultor–orator–pacificator, 1646, 1653, 1655, Historia Sod. laur. 11r, 13r, 14r — Győri polgár, Draskovich György győri püspök udvarbírája (1637), tisztartója (1641). Győr vármegyében kihirdetett armálisának Draskovich püspök ellentmond, mivel Karkovány a győri tisztartóság számadásaival tartozik neki (1645). Győr város esküdtje (1646), majd Győr vármegye törvényszéki esküdtje (1652, 1654, 1655). — GYV III. 73. (564.), 74. (574–576.), IV. 105. (429.), V. 14. (51.), 16. (38.), GYT VIII. 128. (303.), VÉGR II. 135–136. (188.), 182–183. (223.), III. 23–24. (237.), 28–29. (241.)
29. **KLARIS PÉTER:** alapító tag, 1. assistens (19), 1634, 1638, Historia Sod. laur. 7r, 8v — Győri polgár, városi esküdt (1623). Győri gyalogvajda (1623, 1625), gyalogosparancsnok (1634), fővajda (1640). Győr vármegyei nemes; felesége, Szapáry Borbála rokonságával pereskedik több birtokrész ügyében. Alperesként néhány fegyveres katonával megakadályozza, hogy házában Dallos János alispán többedmagával ítéletet hajtson végre, az alispánt szidalmazza (1627). Megyei biztostként küldik ki Beccaria Virgillel a Rába folyó elzárásának felülvizsgálatára (1632), több vármegyei biztosság tagja (pl. országgyűlési sérelmek összeírására kijelölt biztosság, 1637). 1655-ben már özvegyét említik. — Historia Sod. laur. 7r, GYT V. 34. (118.), 37. (134.), 40. (150.) 45. (168.), GYV II. 57. (370.), 64. (411.), 88. (537.), 103. (610. 611.), 105. (624.), 113. (664.), III. 14. (63.), 19–20. (94. 95.), 24. (125.), 36. (236. 237.), 48. (328.), 71. (549.), IV. 52. (179.), 55. (191.), 62. (219.), 96. (383.), V. 33. (148.)
30. **KOROKNAY ISTVÁN:** pacificator in Szigeth–visitator infirmorum, 1653–1654, Historia Sod. laur. 13r, — Valószínűleg győri polgár, 50 tallér értékű záloga volt Torkos Jánosnál annak halálakor (1640). — VÉGR II. 74–75. (149.)
31. **KUN MIKLÓS:** monitor, 1636, Historia Sod. laur. 7v — Győr vármegyei nemes (1619), az ország közállapotáról a megyének beadványt nyújt be (1623). Sennye István győri püspök udvarmestere (1630, 1632), majd Győr város esküdtje (1633). Győr vármegye esküdtje (1623, 1625, 1636), vicegerense (1627), táblabírája (1639), majd szolgabírája (1643, 1648), járása a megye hódoltsági részére esett. Szolgabírói hivataláról való lemondását a megye ésszerű okok miatt elfogadta (1649. márc. 1.). A megye gyakran küldi követként különféle ügyekben (1650-ig). 1663-ban özvegyét említik. — GECSÉNYI 2008c, 172., Historia Sod. laur. 7v, GYV II. 24. (148.), 47. (296.), 56. (365.), 79. (489.), 82. (505.), 87. (382.), 116. (683.), III. 11. (39.), 14. (63.), 24. (130.), 47. (323.), IV. 34. (105.), 84. (321.), 127. (534.), 128–129. (538.), 129. (540.), 132. (548.), 132. (549.), 158–160. (668.), 160. (671.), V. 91–92. (361.), GYT VI. 37. (84.), 146. (413.), VII. 175. (584.)
32. **LENGYEL ISTVÁN, TÓTI:** consultor, 5. assistens, 5. assistens, 1653, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13r, 13v, 13v; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Lengyel Stephanus (laur., Ung., nob., 1637–1641 Luth.) 1634–1642 princ.–rhet., Cat. laur. I. 26r, 34r, 37v, 44r, 47r, 51r, 54v. — Megyei nemesként Győr vármegye esküdtje (1649, 1653), adóbecslője (1651), árvíz idején átszakadt gátak ügyében kiküldött biztosság tagja (1651). Csatári Katalin végrendelete szerint férjének, Szombat Andrásnak korábban 8 és fél tallért adott mint „ualami imado penzt”, azaz kegyes célra felajánlott összeget (1655. jan. 15.). — GYV IV. 129. (540.), V. 5. (6.), 8. (25.), 20. (75.), 28. (124.), VÉGR III. 13–15. (230.)
33. **LINDVAY JÁNOS:** 2. assistens (12), 1. assistens (36), 2. consultor, 2. assistens, consultor, 1638, 1640, 1644, 1646, 1647, Historia Sod. laur. 8v, 9r, 10r, 11r, 11v — Győri polgár (1632), Győr megyei nemes (1650). Győri harmincadellenőr (1636–1638), harmincados (1638–1652?). — GECSÉNYI 2008c, 180., GYT VII. 65. (195.), Polgárkönyv 54. (884.), GYV IV. 141. (591.), 145. (610.), 153. (647.), FALLENBÜCHL 2002, 177.
34. **[MARKOLIN] SZABÓ PÁL:** monitor, 1640, Historia Sod. laur. 9v — Győri polgár (1637), szabómester, 1644. okt. 22. végrendelezik, a kongregációra („Boldog Asszony Magyar Congregatioinak”) 1 forintot hagy. — VÉGR II. 115–117. (175.), GYT VIII. 19. (23.)
35. **MARKOVICH PÁL:** monitor in Civitate, 1640, Historia Sod. laur. 8v — [nincs róla adatom]
36. **MARÓTI ZSIGMOND:** pacificator in Nova Civitate, 1655, Historia Sod. laur. 14r; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Maroty Sigismundus (Ung., Luth.) 1640–1643 parv.mai.–princ., Cat. laur. I. 50v, 58r, 61r. — Győri polgár, 1655. dec. 13. végrendelezik. Kegyes hagyományt a székesegyháznak, a káptalannak és a ferenceseknek tesz. Újvárosi házáról, csanaki szőlejéről is rendelkezik, várandós feleségét anyja gondjaira bízta. — VÉGR III. 29–30. (242.)

37. **MERNYAVICS JÁNOS:** consultor, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13v, 14r — Győr megyei nemes, az általános vármegyei nemesi felkelések alkalmával *personaliter* 1 lovaszt állít ki (1682, 1683). Vármegyei törvényszéki ülnök (1684). — GYV VI. 56. (196.), 76. (243.), 97. (267.), 102. (274.), VÉGR II. 173–176. (217–218.)
38. **NAGY ISTVÁN:** pacificator, pacificator, pacificator in Nova Civitate, consultor, consultor–pacificator in Nova Civitate, 1644, 1646, 1653, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 10r, 11r, 13r, 13v, 14r; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Nagy Stephanus (laur., Ung.) 1630 vagy 1631 princ., Cat. laur. I. 8r, 13r (bizonytalan azonosítás). — Győri gyalogvajda (1641, 1644), majd fővajda (*ober vajda, supremus vaivoda*, 1653-tól). Amikor a vármegye az utak javítására a Fehérvári kapun belül a környékbeliek közül munkásokat rendel ki, felügyelő az Újvárosban lakók részéről többek között Nagy István fővajda (*ober vajda*) (1661). 1666. szept. 15-én végrendelezik, kegyes hagyományt tesz a ferencesek (15 forint), a székeskáptalan (11 tallér) és a temetkezőhelyeül választott székesegyház (1 tallér) javára, továbbá a kongregációnak („A nemes magyar congregatiónak”) 12 forintot, 22 tallért, emellett tárgyi hagyományt is tesz („az jobbik zászlómat és dobomat is azon congregatiónak [hagyom] tokjával együtt.”). — Historia Sod. laur. 13r, 13v, 14r, GYT VIII. 95. (248.), GYV V. 73. (296.), VÉGR II. 103–105. (168.), III. 29–30. (242.), 30–32. (243.), Sörös 1899, 691–693.
39. **NYULI ÖTVÖS ISTVÁN:** vicesacristanus, 1654, Historia Sod. laur. 13v — Talán győri polgár és azonos azzal a Nyuli Ötvös Istvánnal, akinél az ispotály (Magyar Ispita) számadástörédeke szerint 75 forint tőkéje volt az intézménynek 6 forint kamattal (1688 előtt). — GYV VI. 187–189. (415b.)
40. **OETVÖS (ÖTVÖS) FERENC:** monitor–visitator infirmorum, 1646, Historia Sod. laur. 11r — Döbröczőny Ötvös Mihály aranyműves végrendeletének tanúja (1644) (bizonytalan azonosítás). — VÉGR II. 117–118. (176.)
41. **OPOKA GYÖRGY:** alapító tag, secretarius, secretarius, 1634, 1636, 1640, Historia Sod. laur. 7r, 7v, 9v — Győr vármegyei nemes, győri polgár. Sennye István győri püspök titkáraként 1625–1626-ban a Magyar Kancellária jegyzője.⁵⁶ Sennye püspök officialisa (1630), a győri főkapitány magyar titkára. Esterházy Miklós nádorral pereskedik egyes birtokrészek, zálogbirtokok miatt (1629–1632). Győr vármegye követe Vas megye közgyűlésén (1632), megyei adószedő (1638, 1639). Győr városban háza van bolttal. Városi esküdt (1639–1640), majd városbíró (1640–1641), bírói esküjét magyarul teszi le. 1640. nov. 8-án végrendelezik, a Győr megyei Enesén és Gönyűn bírt birtokrészeit, továbbá ruhanemüket hagyományoz a jezsuitákra („Item egy veres atlasz szoknya vagyon, azt is hagyom az jesuitáknak. (...) Négy kurta suba vagyon, kiket hagyok az páter jesuitáknak, hogy csináljanak egyházi eszközt belőle.”), akiknek a templomában temetkezni kíván, kegyes hagyományt továbbá a székeskáptalan (10 forint), a ferencesek (15 forint) és a szegények (15 forint) javára tesz. 1641. jan. 10-én már néhaiként említik, felesége, Szeghy Szűcs Gergely leánya Katalin 1638. jan. 31-én végrendelezett. — GECSÉNYI 2008b, 163., GYV III. 27. (158.), 34. (220.), 39. (263.), 45. (304. 305.), 47. (317.), IV. 18–19. (50.), 28. (81.), 40. (134.), 48. (166.), 64. (224.), GYT VIII. 60. (142.), 61. (144.), 75–76. (189.), 76. (192.), 76. (193.), 76–77. (194.), 100. (261.), IX. 15. (12.), Sörös 1899, 673–677.
42. **ORSICH JÁNOS:** consultor, 1653, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13r, 13v, 13v — Győri lovashadnagy (1652, 1655). Általános vármegyei nemesi felkelésen kapitánnyá választják 25 forint havi tiszteletdíjjal, ezen felül lovaként 5 forinttal (1643). Győr vármegyében praediális birtokrésszel bír. Vármegyei esküdt a fellebbezési széken (1653), megyei adóbecslő (1659–1661, 1671), megyei biztos a hadsereg átvonulásának felügyeletére (1661). — Historia Sod. laur. 13v, GYV IV. 89. (349.), 110. (458.), V. 26. (112.), 43. (210.), 69. (285.), 73. (295.), 74. (299.), 93. (363.), V. 156. (558.), VI. 55. (196.), 78. (243.), 110. (288.), 151. (356.), VÉGR II. 167–169. (212.)
43. **PATAKY MIKLÓS:** consultor–pacificator, 1636, Historia Sod. laur. 8r — Győr megyei nemes (1629), győri hadnagyként Mezes Tamás polgár házában lakik (1635). — GYV III. 30. (179.), IV. 21. (62.), GYT VII. 134. (440.)

⁵⁶ Fazekas István szíves közlése.

44. **PERESZTEGI EÖTVÖS JÁNOS:** curator–vicesecretarius–procurator tam in spiritualibus quam temporalibus, I. assistens (16), consultor, rector, rector (19), rector, rector, I. assistens, I. assistens, 1640, 1644, 1646, 1647, 1649, 1650, 1651, 1652, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 8v–9v, 10r, 11r, 11v, 12r, 12v, 12v, 13r, 13v — Győri polgár, ötvös mester, a győri ötvös céh céhmestere (1638–1645). Győr város esküdtje (1637, 1638), kamarása (1644, magyar nyelvű esküt tesz), bírása (1653–1654, 1658–1660). Megyei nemesként Győr vármegye fellebbezésekhez megválasztott táblabírása (1640), esküdtje (1643), megyei adószedő (1644, 1645, 1655), helyettes szolgabíró (1647), szolgabíró (1648–1653, 1658, 1661), helyettes alispán (1658). Szolgabírói járása 1653-ban Szentiván, Tét, Felpéc, Gyórszentmárton, Gyarmat és Győr város területére terjed ki. Különféle feladatokra kijelölt megyei bizottságok tagja (pl. országgyűlési sérelmek összeírására kijelölt bizottság, 1659). 1663. jún. 26-án már özvegyét említik. Ötvös mesterként többször perlik a város előtt, 1632-ben például Káldy Miklós városi jegyző. — GECSÉNYI 2008b, 144., 153–154., 163., GECSÉNYI 2008c, 171–172., 190., GYTVII 61–62. (184.), VIII. 15. (10.), 33. (66.), 53. (125.), 60. (142.), 76. (192.), 77. (195.), 93. (242.), IX. 70. (113.), 108–109. (201.), 130–131. (238.), GYV III. 70. (543.), IV. 59–60. (211.) 88. (341.), 102. (416.), 112. (471.), 114. (480.), 116. (491.), 133. (552.), V. 6. (11.), 16. (58.), 18. (65.), 18–19. (67.), 38. (179.), 56–57. (234.), 63. (263.), 76. (304.), 91–92. (361.), VÉGR II. 117–118. (176.), III. 40–41. (248.)
45. **POLOSTICHAY GÁSPÁR:** pacificator, 1644, Historia Sod. laur. 10r — Valószínűleg rokona Polosticzay Andrásnak (+1615), aki a jezsuita rendből 1585-ben lépett ki, később győri mester- (1593–1607), majd olvasókanonok (1608–1615), egyben a soproni keresztesjavadalom és Szent Kereszt-oltárjavadalom birtokosa volt, és győri házzal bírt. Polostichay Gáspárt 1628-ban Héderváry Ferenc szolgájaként (*servitor*) említik. — Polostichay Gáspár: LUKÁCS I. 755., BEDY 1938, 394–395. Polosticzay András: GYV III. 20. (96.)
46. **POZGAY DAMJÁN:** consultor, 1653, 1654, Historia Sod. laur. 13r, 13v — [nincs róla adatom]
47. **RADICH MIKLÓS:** rector (21), rector (63), I. assistens (8?), 1638, 1640, 1643, Historia Sod. laur. 8v, 9r, 9v — Királyi postamester Győrben („Radicz Miklós Őfelsége győri Posta Mestere”, 1638), Győr megyei nemesként több vármegyei bizottság tagja (pl. országgyűlési instrukció és sérelmek összeírására kijelölt bizottság, 1637), Győr vármegye táblabírása (1638), törvényszéki esküdtje (1640), szolgabírása (1640–1643), majd országgyűlési követe (1642, Farkas Andrásal). Követségéről betegsége miatt beszámolni nem tud, 1643. máj. 30. már néhaiként említik. — GECSÉNYI 2008c, 190., GYV III. 71. (549.), IV. 11. (21.), 55. (191.), 59–60. (211.), 79. (294.), 84. (320.), 88. (341.), VÉGR II. 65–66. (141.)
48. **SÁRKÁNY JÁNOS, ÁKOSHÁZI:** consultor, 1655, Historia Sod. laur. 13v; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Szarkany Ioannes (de Kesztel, Akoshaziensis, Ung., nob.) 1634–1642 princ.–rhet., Cat. laur. I. 25v, 33v, 37r, 42v, 47r, 54v. — Keszthelyi kapitány, majd a Kanizsával szembeni végek főkapitány-helyettese (1656–1671), Gyömörén a győri jezsuita kollégium birtokostársa. — Historia Sod. laur. 13v, PÁLFFY 1997, 280. GYV V. 143. (521.)
49. **SÁRKÁNY MIKLÓS, ÁKOSHÁZI:** alapító tag, consultor, 1634, 1636, Historia Sod. laur. 6v, 8r — Győri lovaskapitány (1626), lovashadnagy (1632), majd keszthelyi kapitány (1634). Győr megyei nemesként több vármegyei bizottság tagja (pl. országgyűlési sérelmek összeírására kijelölt bizottság, 1630). — Historia Sod. laur. 6v, GYV III. 30. (181.), 44. (297. 298.), 45. (303.)
50. **SĚBESI GYÖRGY:** thesaurarius, thesaurarius, 6. consultor–thesaurarius, 1636, 1640, 1644, Historia Sod. laur. 8r, 9v, 10r — Győr megyei nemes, győri polgár (1631). Szentandrás Csiky István erdélyi püspök, pápoci prépost szolgája, udvarbírája (legkésőbb 1621-től a püspök haláláig, 1630-ig). Városi esküdt (1633–1637). Győr város engedélyezi számára Újvárosban a sörfőzést és söréllárutást évi 36 forint fejében (1633). — Polgárkönyv 52. (864.), 56. (904. 907.), 59. (944.), GYTVII. 13. (13.), 97. (305.), 149. (482.), GYV II. 33. (200.), 42. (269.), 45. (287.), III. 26. (149.), 74. (576.), VÉGR II. 45–46. (127.)
51. **SIBRIK MIKLÓS, SZARVASKENDI:** consultor, 1653, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13r, 13v, 13v; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Sibrik Nicolaus (Transilvanus, Szebenienis, Ung.) 1631–1632 syn.–poet., Cat. laur. I. 10r, 14v. — Győri lovashadnagy. Győr vármegyei nemesként gyakran bízzák meg bizottságokban való részvétellel, küldik ki adóbecslőnek

- vagy portaösszeírás végzésére. 1667. aug. 3-án végrendelkezik, kegyes hagyományt a jezsuitákra nem hagy, csak a székes-egyházra (4 ezüst tallér), a ferenceseknek (10 forint a halála után mondandó 10 miséért) és a szegényeknek (4 forint). — GYV III. 59. (439.), IV. 134. (558.), 134. (559.), V. 58. (243.), 73. (295.), 75. (302.), 93. (363.), 101. (379.), 108. (398.), 112. (403.), 125. (431. 432.), 129. (455. 456. 457.), 135–136. (485.), VÉGR III. 42–44. (250.)
52. **SOBRY MÁRTON:** praefectus (20), 1643, Historia Sod. laur. 9v — Szombathelyi, majd szenci plébános, felsőörsi prépost (1624–1638), veszprémi nagyprépost (1635–1638), győri kanonok (1638-tól), örkanonok (1643–1644). 1643. aug. 15–1644. febr. 21. vezette a kongregációt, ekkor alig fél éves szolgálat után visszaadta *praefectusi* tisztségét. — BEDY 1938, 416., Historia Sod. laur. 9v–10r.
53. **SOMODI JÁNOS:** alapító tag, 1634, Historia Sod. laur. 7r — Győri polgár, marhakereskedő. Bizonytalan, hogy azonos azzal a Somogyi János deákkal, aki Bőjthe Miklós győri kanonok, szerémi püspök gondviselője volt (1638). — GECSÉNYI 2008d, 257., GYV VII. 108. (356.), VIII. 36. (80.)
54. **STÓS PÉTER:** pacificator in insula alias Gieőri Sziget, 1655, Historia Sod. laur. 14v — Széchenyi György veszprémi püspök provizora (1654), Győr megyei nemes (1655), megyei házösszeírásra kiküldött bizottság tagja (1671). — GYV V. 29. (130.), 37. (177.), 95. (363.), 149. (542.), 155. (557.), 163. (564.), 169. (567.)
55. **SZEGEDY GERGELY:** vicesecretarius, 1644, 1646, Historia Sod. laur. 10r, 11r; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Szegedy Gregorius (Ung.) 1634–1635 syn.–rhet. (2 év alatt 3 osztályt végzett!), Cat. laur. I. 21v, 22v, 26v. — Győri polgár, városi esküdt (1650, 1652). — VÉGR II. 156–157. (201.), GYV V. 16. (58.)
56. **SZEGHY JÁNOS:** consultor, consultor, 3. assistens, 2. assistens, 1649, 1653, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 12r, 13r, 13r, 13v — Kiterjedt Győr városi rokonsággal rendelkező nemes családból való. Győr megyei nemesként több vármegyei bizottság tagja, alispánságra jelölik 1643-ban, majd a tiszteket kétszer is betölti (1646–1648, 1653–1655). Anyja révén Komárom megyében is birtokos, így Komárom megyében is alispán (1648–1653), ahol támogatója sógora, Eölbey Márton tatai alkapitány. — GECSÉNYI 2008c, 180, 188., GYV IV. 84. (321.), 122. (518.), 146. (613.), 153. (649.), 156. (661.), V. 19. (68.), 20. (75.), 31. (142.), 39. (185.), VÉGR II. 173–176. (217. 218.)
57. **SZIARTO GYÖRGY:** sacristanus, monitor, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13v, 14r — Valószínűleg azzal a Szijártó Horváth Györggyel azonos, aki városi polgár (1634) és győrszigeti lakos (1642), illetve agilis nemes (1641) volt. — GYV VII. 106. (338.), VIII. 81. (209.), 95. (250.), IX. 22. (30.)
58. **SZIARTO JAKAB:** vicemonitor, 1654, Historia Sod. laur. 13v — Győri polgár. — GYV VI. 145. (405.)
59. **[SZOMBATH] SZABÓ MIHÁLY:** alapító tag, 1634, Historia Sod. laur. 7r — Győri polgár, szabómester, nemes (1622), városi esküdt (1627-től), a győri szabó céh atyamestere (1635), alispáni vicegerens. Testvérehez, Szombath Szabó Andrásához hasonlóan valószínűleg az 1620-as évek végén katolizált. — GECSÉNYI 2008c, 179., GYV II. 35. (212.), GYV VI. 21. (10.), 66. (171.), 74. (192.), 114. (311.), 161. (462.), VII. 53. (155.), VII. 106. (342.), VII. 135. (445.), VII. 140. (460.), VII. 155. (513.), VIII. 66. (156.)
60. **SZÖCH JÁNOS:** sacristanus, 1646, Historia Sod. laur. 11r — Győri polgár. — Polgárkönyv 35. (584.)
61. **TAAR MÁRTON:** 4. assistens, 1654, Historia Sod. laur. 13r — Győri polgár. — VÉGR III. 30–33. (243.)
62. **TARCZY JÁNOS:** secretarius, rector, 1655, 1666–1669, Historia Sod. laur. 14r, 2v; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Tarczy Ioannes (laur., Ung., 1640: ignob.) 1637–1642 gram.–rhet., Cat. laur. I. 37r, 43v, 47r, 51r, 54v. — Apja győri polgár, maga testvéreivel együtt 1642-ben kap nemességet. Első birtokait felesége, Némay Katalin révén szerzi, majd több zalogbirtokhoz is jut. Győr megye esküdtje (1645–1646), jegyzője (1650–1661), megyei adószedő (1655, 1660, 1671, 1678, 1681), a vármegye országgyűlési követe 1659-ben Fejérvári Jánossal, 1662-ben Szőnyi Jánossal, 1681-ben Iványos Miklóssal. Győr vármegye alispánja (1661–1668, 1671–1672, 1675–1683). Nemesi felkelések alkalmával alispánként a vármegyei hadak kapitánya (1664, 1682), különféle feladatokra kijelölt megyei bizottságok tagja (pl. országgyűlési sérelmek összeírására kijelölt bizottság,

- 1681). 1684. ápr. 10-én már elhunytként említik. Halála után kiderült, hogy alispáni jövedelmeiből jelentős összeggel nem számolt el. Fia, ifjabb Tarczy János hozzá hasonlóan a jezsuita gimnáziumban tanult, a század végén megyei esküdt, majd szolgabíró. — GECSÉNYI 2008c, 182–183., 188–189., GYV IV. 82. (311.), 104. (425.), 109. (454.), V. 16. (58.), 38. (179.), 56. (234.), 70. (286.), 74. (300.), 76. (304.), 80. (315.), 86. (334.), 101. (379.), 104. (389.), 105. (392.), 107. (397.), 134. (479.), 145. (534.), 148. (542.), 152. (543.), 158. (562.), 172. (574.), 193. (664.), VI. 9. (14.), 29. (103.), 31. (110.), 32. (115.), 49. (177.), 53. (192.), 53–54. (196.), 66–67. (218.), 73. (242.), 102. (274.)
63. **TUROZI JÁNOS:** secretarius, 1653, Historia Sod. laur. 13r— Győri polgár, háztulajdonos (1627, 1628), nemes. — GYTVI. 38. (87.) 67. (174.)
64. **VARGA MIHÁLY:** pacificator in Rhefalu, 1655, Historia Sod. laur. 14v; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Sutoris Michael: 1. (Ung.) 1631 syn. / 2. (laur., Ung.) 1631–1632 parv.mai.–princ. / 3. (Ung.) 1634 princ., Cat. laur. I. 10r, 12v, 18r, 26r, (bizonytalan azonosítás). — Győri polgár, újárósi lakos (1642), feltehetően varga mester. Valószínűleg horvát származású, tanúja Szoztarich Varga Miklós végrendeletének (1655. okt. 20.) mint Stopalicz Varga Mihály. — GYT IX. 11. (5.), VÉGR III. 25. (238.)
65. **VARGA MIKLÓS:** pacificator in Rhefalu, 1655, Historia Sod. laur. 14v; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Sutoris Nicolaus (Cro.) 1631–1632 parv.mai., Cat. laur. I. 13v, 18v. — Győri polgár, agilis nemes, varga mester (1631). Valószínűleg Zágráb környékéről érkezett Győrbe, 1655. okt. 20-án végrendelezik mint „Uy Uarasban Szani Varga Péter uram házánál lakozó Szoztarich Varga Miklós”, kegyes hagyományként a kongregációra („az Nemes Magyar Congregationak”) 2 forintot hagy. — GYT VII. 35. (104.), VÉGR II. 17–18. (108.), III. 25. (238.)
66. **[VÁSÁRHELYI] NAGY FERENC:** consultor, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13v, 14r; a győri jezsuita gimnázium tanulója: Nagy Franciscus (laur., Ung.) 1630–1637 princ.–rhet., Cat. laur. I. 7r, 10v, 15v, 22r, 27r, 30v, 34v. — Győri lovas zsoldoskatona (1655), győri hadbíró („iudex bellicus lauriensis”, 1667), megyei nemesként több vármegyei bizottság tagja (pl. országgyűlési sérelmek összeírására kijelölt bizottság, 1681), vármegyei jegyző (1679), Győr megye országgyűlési pótkövete (1687). — GECSÉNYI 2008c, 172., GYV V. 96. (363.), 106. (393.), 129. (457.), 173–174. (579.), 174–175. (585.), 190. (646.), VI. 42. (151.), 53. (192.), 163–164. (367.)
67. **VESZPRÉMI JÁNOS:** 4. assistens, 1655, Historia Sod. laur. 13v — Végvári katona (1610-es évektől), részt vesz a harmincéves háborúban, majd a győri vár lovashadnagya (1639 előtt). Lovaskapitány Veszprémben (1639–1643), veszprémi vicekapitány (1644–1655), közben a főkapitányi feladatokat is ellátja (1646–1648). 1655 júliusától győri magyar főkapitány-helyettes, de 1655 decemberében elhunyt. — PÁLFFY 1998, 124., 135., 168–169.
68. **VÖRÖS FERENC:** consultor, consultor–pacificator in insula alias Gieőri Sziget, 1654, 1655, Historia Sod. laur. 13v, 14r–v — Lovas zsoldoskatona Győrben (1655), nemes (1655), 1663-ban már özvegyét említik. — Historia Sod. laur. 14r–v, GYV V. 37. (174.), 91–92. (361.)
69. **VRUSKOVICH [WERSOVICS] PÁL:** 4. consultor, consultor, consultor, 1644, 1646, 1647, Historia Sod. laur. 10r, 11r, 11v — Győr vármegyei nemes, 1641-ben Regensburgban kiadott armálisát a megye előtt bemutatják (1642), a vármegye előtti fellebbezések esküdt ülnöke (1643–1650). Alezredes, (1648), lovaskapitány Győrben (1650 előtt), majd veszprémi főkapitány (1650). 1650. szept. 4-én már elhunytként említik. — PÁLFFY 1998, 126–127., 173., GYV IV. 82. (310.), 84. (321.), 149. (631.)
70. **ZABRAGI CHIZMAZIA MIHÁLY:** sacristanus, 1640, 1644, Historia Sod. laur. 8r–9v, 10r — Győri polgár (Zabragi Horvát Szabó Mihály, 1633) (bizonytalan azonosítás). — GYT VII. 80. (251.) 109. (364.)
71. **ZÁMBÓ GÁBOR:** consultor, 2. assistens (6?), 5. consultor, 1. assistens, consultor, Historia Sod. laur. 8r, 9v, 10r, 11r, 11v — Győri gyalogvajda (1638). Győr vármegyei általános nemesi felkelés limitációjára a megye a káptalan részéről többedmagával kiküldi (1644). 1649. aug. 15-én már elhunytként említik. Özvegye, Rach Anna 1657. nov. 16-án végrendelezik, kegyes hagyományként a székesegyházra 10 tallért, a káptalanra 5 tallért, a ferenceseknek 100 ezüst tallért, a bencéseknek 25 tallért, a szegényeknek és koldusoknak 20–20 forintot hagy. A jezsuita templomra („Gieőri Pater Jesuitak szent Egyházara”) 25

tallért, a jezsuita gimnázium szegény diákjainak („Jesuitak Iskolaiban iaro Szegeni Mandicus Deakoknak”) 10 forintot, a kongregációra („Jesuitak Congregatioiaban”) 20 forintot hagy. — Historia Sod. laur. 12r, GYV IV. 93–94. (370.), 113–114. (479.), VÉGR II. 65–66. (141.), III. 44–46. (251.)

72. **ZICHY PÁL:** alapító tag–rector, 1634, Historia Sod. laur. 6v–7r — Győri lovaskapitány (1609–1613), ideiglenesen megbízott veszprémi főkapitány (1615–1616), majd veszprémi főkapitány (1616–1620, 1622–1627), közben 1620–1622 Bethlen Gábor fogásában van. Győri magyar főkapitány-helyettes (1626–1638), 1638. jan. 28. hunyt el Pozsonyban. — Historia Sod. laur. 2r, 6v–7r, 8v, PÁLFFY 1998, 120–121., 173–174.
73. **ZOOK PÉTER:** consultor, 1655, Historia Sod. laur. 14r — Győri megyei nemes, győri polgár (1641), Győrszigeten szőlősgyümölcsös kerttel bír (1642). Kolozsvárról bevándorolt kereskedő, apját Báthory Zsigmond nemesítette. Városi esküdt (1644). Győr vármegye helyettes szolgabírája (1649), majd szolgabírája (1652, 1653, 1655, 1659), járása Révfülo, Pataháza, Bácsa, Kisbajcs, Nagybajcs, Száva, Balony, Patas, Szap területére esett (1653). 1659. márc. 27-én már néhaiként említik. — GECSÉNYI 2008b, 144., Historia Sod. laur. 14r., GYT VIII. 99. (258.), IX. 45. (57.), 58. (90.), 93. (156.), 108. (201.), GYV IV. 127. (534.), V. 13. (47.), 18. (65.), 18–19. (67.), 38. (180.), 45. (214.), 91–92. (361.)

BIBLIOGRÁFIA

LEVÉLTÁRI ÉS KÉZIRATOS FORRÁSOK

ARSI ♦ Archivum Romanum Societatis Iesu, Roma

LAR ♦ Litterae Annuae Romanae, Austr. 136.

Cat. laur. I. ♦ *Catalogus discipulorum Lauriensis Gymnasii Societatis Iesu.* [1630–1668.] Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, Kézirtár, 120b. A. 19. (Elhelyezve a Szent Mór Bencés Perjelség (Győr) könyvtárában.)

Historia Sod. laur. ♦ *Historia et Acta Sodalitatis Dominorum Ungarorum sub Titulo B. V. Mariae Patronae Ungariae Erectae in Collegio Patrum Societatis Iesu Laurini. Anno MDCXXXIV.* Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ (Budapest), Kézirtár, Egyház és bölcsélet, 2rét 17. sz.

Liber Sod. laur. ♦ *Liber Sodalitatis Beatissimae Hungariae Patronae sub titulo Annuntiationis anno 1631 Laurini ... in Gymnasio Societatis Iesu erectae.* [1631 1756]. Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, Kézirtár, 120b. A. 17.

ÖNB ♦ Österreichische Nationalbibliothek, Handschriftensammlung, Wien

LAW ♦ Litterae Annuae Viennensis, Cod. 12218–12220., 12051.

KIADOTT FORRÁSOK ÉS SZAKIRODALOM

ACSAY 1901 ♦ Acsay Ferenc: *A győri katb. főgimnázium története 1626–1900.* Győr, 1901.

BÁRDOS 1980 ♦ Bárdos Kornél: *Győr zenéje a 17–18. században.* A művek tematikus jegyzékét összeáll. Vavrinecz Veronika. Budapest, 1980.

BEDY 1938 ♦ Bedy Vince: *A győri székeskáptalan története.* Győr, 1938. (Győregyházmegye múltjából III.)

BONFINI 1936 ♦ Antonius de Bonfinis: *Rerum Ungaricarum decades.* Edd. I. Főgel, B. Iványi, L. Juhász. Tomus II. *Decas II.* Lipsiae, 1936. (Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum, saec. XV.)

- CHATELLIER 1991 ♦ Louis Châtellier: *The Europe of the Devout*. Transl. by Jean Birrell. 2nd ed. Cambridge, 1991.
- DUHR 1913 ♦ Bernhard Dühr: *Geschichte der Jesuiten in den Ländern deutscher Zunge*. Bd. II./1-2. *In den ersten Hälfte des XVII. Jahrhunderts*. Freiburg im Breisgau, 1913.
- FALLENBÜCHL 2002 ♦ *Állami (királyi és császári) tisztségviselők a 17. századi Magyarországon. Adattár*. Összeáll. Fallenbüchl Zoltán. Budapest, 2002. (Nemzeti téka).
- GALAVICS 1973 ♦ Galavics Géza: A barokk művészet kezdetei Győrben. *Ars Hungarica* 1(1973), 97–125.
- GECSENYI 2008a ♦ Gecsényi Lajos: Városi önkormányzat a XVII. században Győrött. In: Uő: *Gazdaság, társadalom, igazgatás. Tanulmányok a kora újkor történetéből*. Győr, 2008, 133–164.
- GECSENYI 2008b ♦ Gecsényi Lajos: Győr vármegye közigazgatása és tisztikara a XVII. században. In: Uő: *Gazdaság, társadalom, igazgatás. Tanulmányok a kora újkor történetéből*. Győr, 2008, 165–190.
- GECSENYI 2008c ♦ Gecsényi Lajos: Győr kereskedelmi kapcsolatainak történetéhez a XVII. században. In: Uő: *Gazdaság, társadalom, igazgatás. Tanulmányok a kora újkor történetéből*. Győr, 2008, 255–270.
- GECSENYI 2008d ♦ Gecsényi Lajos: Győr városa 1526 után. In: Uő: *Gazdaság, társadalom, igazgatás. Tanulmányok a kora újkor történetéből*. Győr, 2008, 25–52.
- GYTV-IX ♦ *Győr város tanácsülési és bírósági jegyzőkönyveinek regesztái*. V. 1622–1626. VI. 1627–1630. VII. 1631–1636. VIII. 1637–1641. IX. 1642–1646. Kiad. Dominkovits Péter. Győr, 2008, 2010, 2011, 2013, 2014. (Városi levéltári füzetek 2008/11, 2010/12, 2011/13, 2013/14, 2014/15)
- GYV II-VI ♦ *Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái*. II. 1617–1626. III. 1627–1637. Kiad. Gecsényi Lajos. IV. 1638–1650. V. 1651–1675. VI. 1676–1690. Kiad. Hegedüs Zoltán, Szabó Zoltán. Győr, 1995, 2004, 2007, 2009, 2015.
- HERSCHE 2006 ♦ Peter Hersche: *Muße und Verschwendung. Europäische Gesellschaft und Kultur im Barockzeitalter*. Bd. I-II. Freiburg–Basel–Wien, 2006.
- HORVÁTH 2013 ♦ Horváth József: Végrendeleti adalékok a győri jezsuitáknál működő vallásos társulatok (kongregációk) történetéhez. In: *Csóka úrtól Gáspár atyáig. Ünnepi kötet Csóka Gáspár OSB 75. születésnapjára*. Szerk. rendtársai. Győr, 2013, 97–126.
- KÁDÁR 2014 ♦ Kádár Zsófia: Jezsuita vezetési vallásos társulatok Magyarországon a 17. században (1582–1671). *Századok* 148(2014), 1229–1272.
- LUKÁCS I-IV. ♦ *Catalogi personarum et officiorum Provinciae Austriae S. I., I. (1551–1600)*. II. (1601–1640). III. (1641–1665). IV. (1666–1683). Coll. et ed. Ladislaus Lukács. Romae, 1978, 1982, 1990. (Monumenta Historica Societatis Iesu 117., 125.)
- O'MALLEY 2006 ♦ John W. O'Malley: *Az első jezsuiták*. Ford. Török Péter. Budapest, 2006.
- PÁLFFY 1997 ♦ Pálffy Géza: Kerületi és végvidéki főkapitányok és főkapitány-helyettesek Magyarországon a 16–17. században. (Minta egy készülő főkapitányi archontológiai és „életrajzi lexikonból”). *Történelmi Szemle* 39(1997), 257–288.
- PÁLFFY 1998 ♦ Pálffy Géza: A veszprémi végvár fő- és vicekapitányainak életrajzi adattára (XVI–XVII. század). In: *Veszprém a török korban. Felolvasósülés Veszprém török kori emlékeiről*. Szerk. Tóth G. Péter. Veszprém, 1998. (Veszprémi múzeumi konferenciák) 91–187.
- Polgárkönyv ♦ *Győri Polgárkönyv*. I. *Mezővárosi időszak 1600–1743*. Kiad. Morvai Gyula. Győr, 2007. (Levéltári füzetek 10.)
- SÖRÖS 1899 ♦ Végrendeletek és leltárak a XVI–XVII. századból. 3., befejező közl. Közli: Sörös P[ongrác]. *Magyar Történelmi Tár* 22(1899), 673–703.
- SZELESTEI 2013 ♦ Szelestei N. László: A győri Magyarok Nagyasszonya Társulat a 17. században. In: *Az úbitat nem bivatalos alkalmi és formái az 1800 előtti Magyarországon*. Szerk. Bogár Judit. Piliscsaba, 2013. (Pázmány Irodalmi Műhely, Lelkiségtörténeti tanulmányok 4.) 203–218.

- SZULY 2013 ♦ Szuly Rita: A győri Congregatio Agoniae Christi tevékenységének és társadalmi szerepének vizsgálata az 1743 és 1753 közötti időszakban. *Egyháztörténeti Szemle* 14(2013), 4. sz., 13–30.
- TÜSKÉS–KNAPP 2002 ♦ Tüskés Gábor–Knapp Éva: Egy történelmi toposz az egyházi irodalomban: Magyarország – Mária országa. In: Uők: *Az egyházi irodalom műfajai a XVII–XVIII. században. Tanulmányok*. Budapest, 2002. (Irodalomtörténeti Füzetek 151.) 11–54.
- VÉGR I–III ♦ Horváth József: *Győri végrendeletek a 17. századból*. I. 1600–1630. II. 1631–1654. III. 1655–1699. Győr, 1995, 1996, 1997.

THE PATRONA HUNGARIAE CONGREGATION OF THE GENTLEMEN IN THE SEVENTEENTH CENTURY

The *Patrona Hungariae* congregation in Győr (Germ. Raab) illustrates the type of the urban congregations under Jesuit leadership. Members were primarily the local Catholic, Hungarian-speaking elites from the cathedral town and Győr County. We have only sporadic information about the total number of the membership: it was 52 in 1638 and 124 in 1640. The Jesuit leaders (*praeses*) changed less often, than the spiritual directors of the student congregations; they were always Hungarian Jesuit preachers, catechists, missionaries. The secular heads of the congregation were elected out of the membership: the *rectors* and 15–30 officials participated in the leadership from the 1650's. On the basis of the registries of the officers the social base of the congregation was examined. Four significant groups can be separated: the military officers, the tradesmen burghers of Győr, the members of the local government of the city, and the officials of Győr County. (The supplement of the paper lists the identifiable officials of the congregation from 1634 to 1666.)

The activity of the congregation is reconstructed relying on its *historia congregationis* from the seventeenth century. Members held their regular morning gatherings in the cathedral, which lead to a conflict with the local bishop, György Draskovich in the mid-1640s. Participants of these gatherings were not present at the Hungarian morning sermons, so the bishop prohibited them from congregational gatherings for a while. Every day members had to pray for the dead for one hour. Newcomers were obliged to make a general confession before the congregation and profess their faith. Several commissions were carried out by the yearly elected officials, including the pacifiers appointed to each district of the town. From the 1660s on we have more information about pilgrimages to the St. James Church in Lébény, the monthly distribution of devotional images, the 40-hours' prayer at the end of the carnival, and the magnificent celebration of the titular feast of the congregation.